

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoitusrahastolain, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sijoitusrahastolakia, vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia ja Finanssivalvonnasta annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön rahamarkkinarahastoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, eurooppalaisista riskipääomarahastoista ja eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annettujen asetusten muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus sekä arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja uudelleenkäytön raportoinnista ja läpinäkyvyydestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus.

Sijoitusrahastolakiin ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin lisättäisiin selventävät viittaussäännökset rahamarkkinarahastoasetuksen sekä niin sanotun arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen soveltamisesta rahastoyhtiöihin ja vaihtoehtorahastojen hoitajiin. Lisäksi laeissa ehdotetaan säädettäväksi hallinnollisten seuraamusten määräämisestä arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen niiden säännösten rikkomisesta, joihin on sovellettava sijoitusrahastodirektiivin ja vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista annetun direktiivin mukaisesti vahvistettuja seuraamuksia. Muilta osin asetuksen rikkomiseen sovellettavista hallinnollisista seuraamuksista ja Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista säädettäisiin Finanssivalvonnasta annetussa laissa.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi Finanssivalvonnasta annettua lakia muutettavaksi siten, että Finanssivalvonnalla olisi oikeus määrätä hallinnollisia seuraamuksia rahamarkkinarahastoasetuksen keskeisimpien säännösten rikkomisesta. Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädettäisiin myös Finanssivalvonnan toimimisesta rahamarkkinarahastoasetuksessa ja arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Eurooppalaisista riskipääomarahastoista ja eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annettujen asetusten muutosasetuksen johdosta vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin lisättäisiin säännökset asetuksen edellyttämästä muutoksenhakumahdollisuudesta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019 tai mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
PERUSTELUT	3
1 Nykytila.....	3
1.1 Lainsäädäntö	3
1.2 EU:n lainsäädäntö	5
1.2.1 Rahamarkkinarahastoasetus	5
1.2.2 Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetus (SFTR)	10
1.2.3 EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetus	14
1.3 Nykytilan arviointi	16
1.3.1 Rahamarkkinarahastoasetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet	16
1.3.2 SFTR-asetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet	18
1.3.3 EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet.....	22
2 Ehdotetut muutokset	22
2.1 Tavoitteet	22
2.2 Sijoitusrahastolaki	23
2.3 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista	24
2.4 Laki Finanssivalvonnasta.....	26
3 Esityksen vaikutukset.....	28
3.1 Taloudelliset vaikutukset	28
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	29
4 Asian valmistelu.....	30
5 Voimaantulo.....	30
6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	30
LAKIEHDOTUKSET	32
1. Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta	32
2. Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain muuttamisesta.....	33
3. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	36

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö

Sijoitusrahastolaki

Sijoitusrahastolakia (48/1999) sovelletaan rahastoyhtiön ja säilytisyhteisön harjoittamaan toimintaan sekä yhteissijoitusyritysten osuuksien markkinoimiseen yleisölle. Siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, jäljempänä *sijoitusrahastodirektiivi*, ja siihen myöhemmin tehdyt muutokset on pantu kansallisesti täytäntöön sijoitusrahastolaissa.

Sijoitusrahastolla tarkoitetaan sijoitusrahastotoiminnassa hankittuja sekä Suomessa vahvistettujen sääntöjen ja sijoitusrahastolain 11 luvun mukaan sijoitettuja varoja sekä niistä aiheutuvia velvoitteita. Lain 11 luvussa säädetään sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta sijoitusrahastodirektiivin vaatimukset täyttäviin sijoituskohteisiin. Sijoitusrahasto ei ole itsenäinen oikeushenkilö, vaan varojen kokonaisuus, jonka omistavat siihen varojaan sijoittaneet rahasto-osuudenomistajat. Sijoitusrahastotoimintaa saa harjoittaa vain rahastoyhtiö, joka on saanut Finanssivalvonnalta toimiluvan tätä toimintaa varten. Laissa säädetään lisäksi erikseen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön oikeudesta harjoittaa toimintaa Suomessa.

Sijoitusrahastolaissa säädetään myös erikoissijoitusrahastosta, jolla tarkoitetaan sijoitusrahastotoiminnassa hankittuja sekä erikoissijoitusrahaston sääntöjen ja lain 12 luvun mukaan sijoitettuja varoja sekä niistä johtuvia velvoitteita. Vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU, jäljempänä *AIFM-direktiivi*, täytäntöönpanon myötä kansalliseen sääntelyyn perustunut erikoissijoitusrahasto on nykyään yksi vaihtoehtorahaston oikeudellisista muodoista. Erikoissijoitusrahasto voi poiketa sijoitusrahastolaissa tarkemmin säädetyllä tavalla sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevista velvoitteista, rahasto-osuuksien jatkuvasta liikkeeseenlaskusta, jatkuvasta lunastusvelvollisuudesta sekä arvonalaskentaa koskevista säännöksistä.

Yhteissijoitusyrityksellä tarkoitetaan sijoitusrahastolaissa sellaista muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa toimiluvan saanutta yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavaa yritystä, joka kotivaltionsa lainsäädännön perusteella täyttää sijoitusrahastodirektiivin edellytykset. Suomessa sijoitusrahastolain mukainen, rahastoyhtiön hallinnoima sijoitusrahasto on asiallisesti sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitettu yrityssijoitusyritys, vaikkei sijoitusrahastosta laissa tätä nimitystä käytetä. Kansallisessa sääntelyssä yhteissijoitusyrityksen käsite on varattu koskemaan ainoastaan ulkomaisia yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä.

Sijoitusrahastolaki sisältää erityisiä säännöksiä rahastoyhtiön toimiluvasta, toimintaedellytyksistä, toiminnan järjestämisestä sekä vakavaraisuudesta ja riskienhallinnasta. Lisäksi sijoitusrahastolaissa säädetään muun muassa sijoitusrahaston perustamisesta ja hoitamisesta, sijoitusrahaston arvon laskemisesta, liikkeeseenlaskusta ja lunastuksesta sekä sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta ja markkinoinnista. Laissa säädetään myös sijoitusrahaston säilytisyhteisön harjoittamasta toiminnasta ja sitä koskevista edellytyksistä.

Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia (162/2014) sovelletaan oikeushenkilöihin, joiden säännöllistä liiketoimintaa on vaihtoehtorahastojen hoitaminen. Lisäksi lakia sovelletaan vaihtoehtorahaston osuuksien tarjoamiseen asiakkaalle sekä vaihtoehtorahaston säilytysyhteisötoimintaan. Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa on pantu kansallisesti täytäntöön AIFM-direktiivin säännökset. Vaihtoehtorahastosääntelyn myötä myös muu kuin sijoitusrahastodirektiivissä säännelty yhteinen sijoittaminen on tullut sääntelyn piiriin.

Vaihtoehtorahastolla tarkoitetaan laissa yhteisöä tai muuta yhteistä sijoittamista, jossa varoja hankitaan useilta sijoittajilta ja sijoitetaan määritellyn sijoituspolitiikan mukaisesti sijoittajien eduksi ja jolta ei edellytetä sijoitusrahastodirektiivin 5 artiklassa tarkoitettua lupaa. Vaihtoehtorahastojen hoitajalla puolestaan tarkoitetaan oikeushenkilöä, jonka säännöllistä liiketoimintaa on vaihtoehtorahastojen hoitaminen. Vaihtoehtorahastojen hoitajalla tulee olla toimilupa tätä toimintaa varten tai sen tulee rekisteröityä Finanssivalvonnan ylläpitämään rekisteriin. Lain 1 luvun 2 §:ssä asetetaan edellytykset, joiden täytyessä vaihtoehtorahastojen hoitajalla on oltava lain mukainen toimilupa. Sen sijaan vaihtoehtorahastojen hoitajan, jonka hoitamien vaihtoehtorahastojen yhteenlasketut varat alittavat pykälässä säädetyt rajat, on rekisteröidyttävä siten kuin lain 5 luvussa säädetään.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädetään vaihtoehtorahastojen hoitajien toimintaedellytyksistä, toiminnan järjestämisestä, riskienhallinnasta sekä arvonnäilyksestä ja toiminnan ulkoistamisesta. Lisäksi laissa säädetään tiedonantovelvollisuuksista sijoittajia kohtaan ja raportointivelvollisuuksista Finanssivalvonnalle. Laki sisältää myös sääntelyä vaihtoehtorahastojen hoitajien rajat ylittävistä toiminnasta sekä tietyntyyppisiä vaihtoehtorahastoja koskevista erityisvaatimuksista.

AIFM-direktiivin lisäksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa on otettu huomioon myös direktiiviin kiinteässä yhteydessä olevien EU:n rahastoasetusten mukainen sääntely. Tällaisia asetuksia ovat erityisesti eurooppalaisista riskipääomarahastoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 345/2013, jäljempänä *EuVECA-asetus*, eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 346/2013, jäljempänä *EuSEF-asetus*, sekä eurooppalaisista pitkäaikaisrajoitusrahastoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/760, jäljempänä *ELTIF-asetus*.

Laki Finanssivalvonnasta

Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) säädetään Finanssivalvonnan tehtävistä, hallinnosta ja valvontavaltuuksista. Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan.

Finanssivalvonnan tehtävänä on valvoa finanssimarkkinoilla toimivien toimintaa. Tehtäviensä toteuttamiseksi Finanssivalvonta muun muassa myöntää finanssimarkkinoilla toimiville toimilupia, rekisteröi niitä ja vahvistaa niiden toimintaa koskevia sääntöjä sekä valvoo, että finanssimarkkinoilla toimivat noudattavat niihin sovellettavia finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä, niiden nojalla annettuja määräyksiä, toimilupansa ehtoja ja toimintaansa koskevia sääntöjä. Finanssivalvonnalla on käytössään hallinnollisia seuraamuksia, jos valvottava tai muu finanssimarkkinoilla toimiva ei noudata tämän toimintaa koskevia säännöksiä. Hallinnollisia seuraamuksia ovat rikemaksu, julkinen varoitus ja seuraamusmaksu.

Rahoitusvakuuslaki

Rahoitusvakuuslaki (11/2014) sisältää erityissäännöksiä rahoitusmarkkinoilla ja yritysrahoituksessa käytettävistä vakuusoikeuksista silloin, kun velan vakuudeksi on annettu arvopapereita, tilirahaa tai lainasaamisia. Rahoitusvakuuslaki koskee myös eräitä muita rahoitusmarkkinoilla käytettäviä vakuuksia siten kuin lain 12 a §:ssä säädetään. Rahoitusvakuuslain säännökset perustuvat rahoitusvakuusjärjestelyistä annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/47/EY, jäljempänä *rahoitusvakuusdirektiivi*, jonka tarkoituksena on ollut yhdenmukaistaa ja keventää rahoitusvakuusjärjestelyissä vaadittavia muotovaatimuksia, tunnustaa rahoitusmarkkinoilla yleistyneet vakuusmuodot sekä turvata vakuusvelkojan maksunsaantioikeudet konkurssi- ja muissa maksukyvyttömyystilanteissa.

Rahoitusvakuuslakia sovelletaan eräin rajoituksin, kun vakuuden antajana on lain 3 §:ssä tarkemmin määritelty laitos, kuten julkisoikeudellinen oikeushenkilö, keskuspankki, luotto- tai rahoituslaitos, sijoituspalveluyritys, rahastoyhtiö, vaihtoehtorahastojen hoitaja, selvitysyhteisö tai muu vastaava kotimainen tai ulkomainen oikeushenkilö. Lakia sovelletaan eräin rajoituksin myös muun oikeushenkilön antamaan vakuuteen, jos vakuuden saajana on laissa tarkoitettu laitos. Sen sijaan lakia ei sovelleta luonnollisen henkilön antamaan vakuuteen, vaikka se annetaan elinkeinotoiminnan yhteydessä. Rahoitusvakuuslaki sisältää erityissäännöksiä, jotka vahvistavat vakuuden saajan asemaa yleisiin panttioikeutta ja muita vakuusoikeuksia koskeviin sääntöihin verrattuna. Tällaisia ovat muassa säännökset, joiden mukaan osapuolet voivat sopia omistusoikeuden siirtoon perustuvasta vakuudesta taikka panttioikeudesta, johon liittyy pantinsaajan määräysoikeus eli oikeus myydä pantiksi annetut arvopaperit tai muuten oikeudellisesti määrätä niistä.

1.2 EU:n lainsäädäntö

1.2.1 Rahamarkkinarahastoasetus

Rahamarkkinarahastot tarjoavat lyhytaikaista rahoitusta finanssilaitoksille, yrityksille ja valtioille. Samanaikaisesti nämä yhteisöt käyttävät sijoituksiaan rahamarkkinarahastoissa tehokkaana keinona jakaa luottoriskiä ja vastuuta sen sijaan, että ne turvautuisivat yksinomaan pankkitalletuksiin. Kansainvälisen finanssikriisin aikaiset tapahtumat vuonna 2008 osoittivat kuitenkin rahamarkkinarahastoissa olevan sellaisia piirteitä, jotka tekevät ne haavoittuviksi finanssimarkkinoiden stressikausien aikana. Kun finanssimarkkinoilla esiintyy ongelmia, rahamarkkinarahastot saattavat levittää tai kasvattaa riskejä koko rahoitusjärjestelmässä. Rahamarkkinarahaston omaisuuserien hintojen laskiessa rahamarkkinarahaston saattaa olla vaikea pystyä lupautensa mukaisesti lunastamaan heti sijoittajien merkitsemät osuudet ja samanaikaisesti säilyttämään osuuden arvo. Finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän (*Financial Stability Board, FSB*) ja kansainvälisen arvopaperimarkkinavalvojien yhteisön (*International Organization of Securities Commissions, IOSCO*) mukaan tilanne voi olla erityisen vakava niin sanotuissa kiinteän tai vakaan nettoarvon rahamarkkinarahastoissa, sillä tilanne voisi johtaa äkillisiin merkittäviin lunastustoimeksiantoihin, joista voisi aiheutua myös laajempia makrotaloudellisia seurauksia.

Komissio julkaisi 4 päivänä syyskuuta 2013 ehdotuksen rahamarkkinarahastoja koskeväksi sääntelyksi (COM(2013) 615 final). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1131 rahamarkkinarahastoista, jäljempänä *rahamarkkinarahastoasetus*, annettiin 14 päivänä kesäkuuta 2017. Asetus on tullut voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2017 ja sitä sovelletaan 21 päivästä heinäkuuta 2018, lukuun ottamatta eräitä delegoitujen säädösten antamista koskevia valtuuksia, jotka tulivat sovellettavaksi jo 20 päivänä heinäkuuta 2017.

Soveltamisala

Asetuksessa vahvistetaan unioniin sijoittautuneita taikka siellä hoidettavia tai markkinoitavia rahamarkkinarahastoja varten yhdenmukaistetut säännöt. Nämä säännöt koskevat rahoitusvälineitä, joihin rahamarkkinarahasto voi sijoittaa, rahamarkkinarahaston sijoitussalkkua ja varojen arvostamista sekä raportointivaatimuksia (1 artiklan 1 kohta). Asetuksen tavoitteena on parantaa rahamarkkinarahastojen kestävyys, luoda korkeatasoinen sijoittajansuoja sekä ehkäistä häiriöiden leviämriskejä, joita saattaa aiheutua rahamarkkinarahastoihin kohdistuvien sijoittajapalkojen vuoksi (asetuksen 6. ja 9. johdantokappale). Jäsenvaltioita kielletään asettamasta lisävaatimuksia asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Rahamarkkinarahastoasetuksen säännökset perustuvat sijoitusrahastodirektiiviin ja AIFM-direktiiviin ja täydentävät näillä direktiiveillä perustettua voimassa olevaa oikeudellista sääntelykehystä. Asetus kattaa sekä sijoitusrahastodirektiivissä säännellyt yhteissijoitusyritykset että AIFM-direktiivin mukaiset vaihtoehtorahastot, jotka sijoittavat lyhytaikaisiin varoihin ja joiden erillisinä tai kumulatiivisina tavoitteina on tarjota rahamarkkinakorkoja vastaavaa tuottoa tai säilyttää sijoituksen arvo (1 artiklan 1 kohta). Lyhytaikaiset varat määritellään asetuksessa rahoitusvaroiksi, joiden jäljellä oleva maturiteetti on enintään kaksi vuotta (2 artiklan 1 kohta).

Asetuksen 2 artiklan 11 kohdassa määritellään myös asetuksen säännösten kannalta keskeinen julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittava kiinteän nettoarvon rahamarkkinarahasto (jäljempänä *julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittava CNAV-rahamarkkinarahasto*, eng. *public debt constant net asset value MMF tai public debt CNAV MMF*). Julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittava CNAV-rahamarkkinarahasto pyrkii pitämään osuus- tai osakekohdaisen nettoarvon muuttumattomana. Rahaston tuottoja kerrytetään päivittäin ja ne voidaan maksaa sijoittajalle tai käyttää siihen, että ostetaan lisää osuuksia tai osakkeita rahastosta. Julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittavassa CNAV-rahamarkkinarahastossa omaisuusarvot arvostetaan yleensä jaksotettuun hankintamenuun perustuvalla menetelmällä ja nettoarvo pyöristetään lähimpään prosenttiyksikköön tai kyseisen valuutan määräiseen vasta-arvoon. Kyseisen rahamarkkinarahaston on sijoitettava vähintään 99,5 prosenttia varoistaan asetuksen 17 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuihin julkisen sektorin velkainstrumentteihin tai takaisinmyyntisopimuksiin, joiden vakuutena on julkisen sektorin velkainstrumentti, sekä käteisrahaan.

Toimilupa ja markkinointi

Asetuksen I luku sisältää määritelmien lisäksi säännökset rahamarkkinarahastojen tyypeistä, toimiluvan myöntämisestä rahamarkkinarahastolle, nimityksen ”rahamarkkinarahasto” käytöstä sekä asetuksen suhteesta sijoitusrahastodirektiivin ja AIFM-direktiivin vaatimuksiin (1–7 artikla).

Asetuksen 4 artiklassa edellytetään, että kaikkien unioniin perustettavien, markkinoitavien tai hoidettavien rahamarkkinarahastojen on hankittava asetuksen mukainen rahamarkkinarahaston toimilupa.

Yhteissijoitusyrityksellä tai vaihtoehtorahastolla ei myöskään saa olla sellaisia ominaisuuksia, jotka olisivat huomattavassa määrin samanlaisia kuin asetuksessa tarkoitettujen rahamarkkinarahastojen ominaisuudet, jos ne eivät ole saaneet asetuksen mukaista lupaa. Tältä osin asetus eroaa viimeisimmistä EU:n rahastoasetuksista, kuten EuVECA- ja EuSEF-asetuksista, joissa asetuksen piiriin hakeutuminen on ollut toimijoille vapaaehtoista.

Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavalle yritykselle, joka hakee ensimmäistä kertaa sijoitusrahastodirektiivin nojalla lupaa toimia yhteissijoitusyrityksenä ja asetuksen nojalla lupaa toimia

rahamarkkinarahastona, myönnetään rahanarkkinarahaston toimilupa sijoitusrahastodirektiivin mukaisen toimilupamenettelyn yhteydessä. Sen sijaan jo aiemmin toimiluvan saanut yhteissijoitusyrittäjä voi hakea erikseen lupaa toimia rahanarkkinarahastona asetuksen 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa vahvistetun menettelyn mukaisesti.

Vaihtoehtorahastolle myönnetään lupa toimia rahanarkkinarahastona asetuksen 5 artiklassa säädetyn toimilupamenettelyn yhteydessä. Vaihtoehtorahastolle myönnetään toimilupa vain, jos rahanarkkinarahaston toimivaltainen viranomainen hyväksyy vaihtoehtorahastojen hoitajan jättämän hakemuksen, rahaston säännöt ja säilytysyhteisön valinnan. Vaihtoehtorahastojen hoitajan tulee jo tätä ennen olla saanut AIFM-direktiivin nojalla lupa hoitaa rahanarkkinarahastoa, joka on vaihtoehtorahasto (5 artikla).

Rahanarkkinarahastoille myönnettävä toimilupa on voimassa kaikissa jäsenvaltioissa, ja nimitystä ”rahamarkkinarahasto” (eng. *money market fund*, MMF) sekä siihen viittaavaa nimitystä saa käyttää vain asetuksen mukaisen toimiluvan saanut yhteissijoitusyrittäjä tai vaihtoehtorahasto (4 artiklan 1 kohta ja 6 artikla). Rahanarkkinarahaston toimiluvassa on mainittava rahanarkkinarahaston tyyppi. Rahanarkkinarahaston tyyppinä voi olla jokin seuraavista: vaihtuvan nettoarvon rahanarkkinarahasto, julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittava kiinteän nettoarvon rahanarkkinarahasto tai alhaisen volatilitietin nettoarvon rahanarkkinarahasto (3 artikla). Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen, jäljempänä *ESMA*, pitää asetuksessa tarkoitettuja rahastoista sekä niiden hoitajista ja toimivaltaisista viranomaisista julkista keskusrekisteriä.

Rahanarkkinarahaston ja sen hoitajan on aina noudatettava rahanarkkinarahastoasetusta. Jollei rahanarkkinarahastoasetuksessa toisin säädetä, niiden on lisäksi aina noudatettava joko sijoitusrahastodirektiivin tai AIFM-direktiivin vaatimuksia riippuen siitä, onko kyseessä yhteissijoitusyrittäjä vai vaihtoehtorahasto (7 artiklan 1—3 kohta).

Rahanarkkinarahastojen sijoituspolitiikkaa koskevat velvoitteet

Asetuksen II luku sisältää säännökset rahanarkkinarahastojen hyväksyttävistä omaisuuseristä, varojen hajautusvaatimuksista sekä keskittymiä koskevista rajoituksista (8—18 artikla). Hyväksyttävistä omaisuuseristä ovat asetuksessa tarkemmin säädettyin edellytyksin rahanarkkinainstrumentit, hyväksyttävät arvopaperistamiset ja lyhytaikaiset omaisuusvakuudelliset rahanarkkinavelkakirjat (jäljempänä *ABCP-instrumentit*, eng. *asset-backed commercial paper*), luottolaitoksissa olevat talletukset, johdannaisinstrumentit, takaisinosto- ja takaisinmyyntisopimukset sekä muiden rahanarkkinarahastojen osuudet tai osakkeet (9 artiklan 1 kohta). Kelpoisuusvaatimukset näille omaisuuseräluokille on määritelty tarkemmin asetuksen 10—16 artiklassa. Rahanarkkinarahaston on kiellettyä sijoittaa muihin kuin edellä mainittuihin omaisuuseräluokkiin tai myydä lyhyeksi rahanarkkinainstrumentteja, arvopaperistamisia, *ABCP-instrumentteja* taikka muiden rahanarkkinarahastojen osuuksia tai osakkeita. Rahasto ei saa ottaa osakkeisiin tai hyödykkeisiin suoraan tai epäsuorasti liittyviä vastuuta eikä tehdä arvopapereiden lainaksi antamista tai lainaksi ottamista koskevia sopimuksia tai muita sopimuksia, jotka rasittaisivat rahanarkkinarahaston omaisuuseriä. Se ei myöskään saa ottaa tai antaa lainaksi käteisvaroja (9 artiklan 2 kohta).

Yhteissijoitusyrittäjien osalta edellä mainitut säännökset tarkoittavat sitä, että tietyt sijoitusrahastodirektiivissä vahvistettuja yhteissijoitusyrittäjien sijoituspolitiikkaa koskevia velvoitteita ei sovelleta rahanarkkinarahastoihin, ellei asetuksessa nimenomaisesti toisin säädetä (8 artiklan 2 kohta).

Rahamarkkinainstrumenttien, arvopaperistamisten ja ABCP-instrumenttien luottolaatu

Rahamarkkinarahastoasetuksella pyritään välttämään sitä, että rahamarkkinarahastot käyttäisivät luottoluokituslaitosten antamia luokituksia mekaanisesti ja yksinomaisesti. Rahamarkkinarahaston hoitajalle asetetaan velvollisuus ottaa käyttöön varovainen sisäinen luottolaadun arviointimenettely rahamarkkinainstrumenttien, arvopaperistamisten ja ABCP-instrumenttien luottolaadun määrittämistä varten (19 ja 23 artikla). Asetuksen 19 artiklassa säädetään nimenomaisista vaatimuksista, jotka arviointimenettelyyn on täytettävä. Rahamarkkinarahaston hoitajan on seurattava arviointimenettelyä jatkuvasti ja tarkasteltava menetelmiä uudelleen vähintään kerran vuodessa. Arviointimenettelyn perusteella instrumentin liikkeeseenlaskijalle on annettava sisäinen arviointi asetuksen 20 artiklan mukaisesti. Myönteinen luottolaadun arviointi toimii puolestaan yhtenä edellytyksenä sille, saako rahamarkkinarahasto sijoittaa kyseiseen instrumenttiin. Rahamarkkinarahaston sisäinen luottolaadun arviointimenettely ja yksittäiset luottolaadun arvioinnit on dokumentoitava, minkä lisäksi arviointimenettely on kuvattava yksityiskohtaisesti rahaston säännöissä tai perustamisasiakirjoissa (21 artikla). Komissio antaa delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään luottolaadun arviointia koskevia vaatimuksia (22 artikla).

Riskienhallinta

Asetuksen III lukuun sisältyvät säännökset rahamarkkinarahastojen riskienhallintaa koskevista velvoitteista (24—28 artikla). Asetuksen 24 ja 25 artiklassa asetetaan erikseen sijoitussalkkua koskevat säännöt niin sanotuille lyhyille rahamarkkinarahastoille ja tavanomaisille rahamarkkinarahastoille. Artikloissa säädetään rajoituksista rahamarkkinarahaston sijoitussalkun painotetulle keskimääräiselle maturiteetille ja painotetulle keskimääräiselle elinajalle riippuen siitä, onko rahamarkkinarahasto lyhyt vai tavanomainen. Lisäksi säädetään sijoitussalkun päivän ja viikon kuluessa eräänntyviä omaisuuseriä koskevista vähimmäismääristä eri rahamarkkinarahastotyypeille.

Rahamarkkinarahaston hoitajalle asetetaan yksittäiseen sijoittajaan liittyviä selonottovelvollisuuksia, jotta se voi ennakoida useiden sijoittajien samanaikaisten lunastusten vaikutuksen sekä hallita asianmukaisesti likviditeettiä ja sijoittajien keskittymistä rahamarkkinarahastossa (27 artikla). Jokaisella rahamarkkinarahastolla on myös oltava asianmukaiset stressitestimenetelmät, joilla voidaan havaita taloudellisen toimintaympäristön mahdolliset tapahtumat tai tulevat muutokset, jotka voivat vaikuttaa rahamarkkinarahastoon epäsuotuisasti. Lisäksi rahamarkkinarahaston hoitajan on tarvittaessa toteutettava toimia, joilla vahvistetaan rahamarkkinarahaston häiriönsietokykyä (28 artikla).

Arvostaminen

Asetuksen IV lukuun sisältyvät säännökset rahamarkkinarahastojen arvostamisesta, osuus- tai osakekohtaisen nettoarvon laskemisesta sekä liikkeeseenlasku- ja lunastushinnasta (29—33 artiklat). Rahamarkkinarahastojen omaisuuserät on arvostettava vähintään kerran päivässä sekä käyttäen markkinahintaan arvostamista aina, kun se on mahdollista (29 artiklan 1 ja 2 kohta). Rahamarkkinarahastot voivat käyttää malliin perustuvaa arvostamista silloin, kun markkinahintaan arvostaminen ei ole mahdollista tai markkinatiedot eivät ole riittävän laadukkaita (29 artiklan 4 kohta). Ainoastaan julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittavat CNAV-rahamarkkinarahastot ja alhaisen volatiliteetin nettoarvon rahamarkkinarahastot voivat tietyin edellytyksin arvostaa omaisuuserät myös jaksotettuun hankintamenuon perustuvalla arvostusmenetelmällä (29 artiklan 6 ja 7 kohta).

Julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittavia CNAV-rahamarkkinarahastoja ja alhaisen volatiliteetin nettoarvon rahamarkkinarahastoja koskevat erityisvaatimukset

Rahamarkkinarahastoasetus kattaa sekä kiinteän että vaihtuvan nettoarvon rahamarkkinarahastot. Kiinteän nettoarvon rahamarkkinarahastojen on kuitenkin järjestelmäriskin vähentämiseksi toimittava unionissa ainoastaan julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittavina kiinteän nettoarvon rahamarkkinarahastoina (3 artiklan 1 kohta ja 10. johdantokappale).

Asetuksen V luvussa asetetaan julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittaville CNAV-rahamarkkinarahastoille erityisiä likviditeetin hallintaa koskevia vaatimuksia. Samoja vaatimuksia sovelletaan myös alhaisen volatiliteetin nettoarvon rahamarkkinarahastoihin, joiden arvos- tamista koskevat säännökset ovat hyvin samankaltaisia julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittaviin CNAV-rahamarkkinarahastoihin sovellettavien säännösten kanssa. Kyseisille raha- markkinarahastoille asetetaan muun muassa velvollisuus seurata viikkokohtaisten likviditeetti- kynnysten noudattamista ja ryhtyä tiettyihin toimenpiteisiin, kuten likviditeettimaksujen peri- miseen, lunastusrajoituksiin ja lunastusten keskeyttämiseen, jos kynnys alitetaan. Jos keskeyt- tämisen kokonaiskesto on 90 päivän pituisena kautena yli 15 päivää, rahamarkkinarahasto lak- kaa automaattisesti olemasta julkisen sektorin velkainstrumentteihin sijoittava CNAV-raha- markkinarahasto tai alhaisen volatiliteetin nettoarvon rahamarkkinarahasto (34 artikla).

Ulkopuolinen tuki

Asetuksen VI luvussa asetetaan rahamarkkinarahastoille kielto ottaa vastaan ulkopuolista tukea (35 artikla).

Avoimuusvaatimukset

Asetuksen VII lukuun sisältyvät säännökset rahamarkkinarahastojen mainostamisesta sijoitta- jille sekä toimivaltaisille viranomaisille tapahtuvasta raportoinnista (36 ja 37 artikla). Raha- markkinarahastojen hoitajien on annettava rahamarkkinarahaston toimivaltaiselle viranomai- selle tiedot jokaisesta hoitamastaan rahamarkkinarahastosta pääsääntöisesti neljännesvuosittain. Tiedot on toimitettava pyynnöstä myös rahamarkkinarahaston hoitajan toimivaltaiselle viran- omaiselle (37 artiklan 1 kohta).

Valvonta

Asetuksen VII lukuun sisältyvät säännökset rahamarkkinarahaston ja sen hoitajan toimivaltais- ten viranomaisten suorittamasta valvonnasta ja toimivaltaisille viranomaisille annettavista val- tuuksista sekä seuraamuksista, erityistoimenpiteistä, ESMA:n valtuuksista ja viranomaisten vä- lisestä yhteistyöstä (38—43 artiklat).

Loppusäännökset

Olemassa olevien yhteissijoitusyritysten tai vaihtoehtorahastojen, jotka kuuluvat asetuksen pii- riin, on viimeistään 21 päivänä tammikuuta 2019 toimitettava toimilupahakemus rahamarkki- nahaston toimivaltaiselle viranomaiselle (44 artikla).

Asetuksen 45—47 artiklassa säädetään säädösvallan siirrosta komissiolle, asetuksen uudelleen- tarkastelun määräajasta sekä voimaantulosta.

1.2.2 Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetus (SFTR)

Vuoden 2008 kansainvälinen finanssikriisi osoitti tarvetta lisätä läpinäkyvyyttä ja valvontaa paitsi perinteisellä pankkialalla myös niillä aloilla, joilla harjoitetaan pankkitoiminnan kaltaista luotonvälitystä eli niin sanottua varjopankkitoimintaa (eng. *shadow banking*), sillä mahdolliset puutteet kyseisessä toiminnassa voivat vaikuttaa myös rahoitusalan muihin osiin. Finanssikriisin jälkeen FSB käynnisti kattavan selvityksen varjopankkijärjestelmään liittyvien keskeisten riskien kartoittamiseksi. Yhtenä ongelmana nähtiin se, että läpinäkyvyyden puute arvopapereilla toteutettavista rahoitustoimista on käytännössä estänyt sääntely- ja valvontaviranomaisia sekä sijoittajia arvioimasta oikein pankkitoiminnan kaltaisen toiminnan riskejä ja keskinäisiä kytköksiä rahoitusjärjestelmässä. Arvopapereilla toteutettaville rahoitustoimille, kuten arvopaperilainaus- ja takaisinostosopimuksille, on tyypillistä, että vastapuolelle kuuluvia varoja käytetään rahoituksen hankkimiseen. Kyseiset rahoitustoimet tuovat markkinoille lisää likviditeettiä ja helpottavat markkinatoimijoiden rahoituksensaantia, mutta samalla ne voivat kerryttää velkaantuneisuuden vipuvaikutusta ja keskinäisiä kytköksiä finanssimarkkinoilla. Elokuussa 2013 FSB hyväksyi poliittisen toimintakehyksen varjopankkitoiminnan valvonnan ja sääntelyn lujittamiseksi ("*Strengthening Oversight and Regulation of Shadow Banking*"), jossa korostettiin tarvetta läpinäkyvyysvaatimuksille viranomaisia ja sijoittajia kohtaan. Toimintakehys sisälsi myös monia muita suosituksia toimenpiteiksi, kuten muun muassa tiukempien vaatimusten asettaminen vakuutena saatujen varojen edelleenpanttaukselle. G20-maiden johtajat vahvistivat FSB:n suositukset syyskuussa 2013.

FSB:n työn rinnalla myös komissio on tutkinut varjopankkitoimintaan liittyviä riskejä. Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2014 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportoinnista ja läpinäkyvyydestä (COM(2014) 40 final). Ehdotuksessa noudatettiin pääpiirteissään FSB:n toimintakehystä tasa-
puolisten kilpailuolosuhteiden ja kansainvälisen lähestymisen varmistamiseksi.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2365 arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja uudelleenkäytön raportoinnista ja läpinäkyvyydestä sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta, jäljempänä *arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetus* tai *SFTR-asetus*, annettiin 25 päivänä marraskuuta 2015. Asetus on tullut voimaan 12 päivänä tammikuuta 2016 ja sitä sovelletaan pääosin 12 päivästä tammikuuta 2016. Kuitenkin säännöksille, joiden rikkominen voi johtaa toimivaltaisen viranomaisen myöntämiin seuraamuksiin, on määritelty asetuksessa myöhemmät soveltamisajankohdat. Asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa sovelletaan asetuksessa tarkemmin määrittelemällä tavalla 12—21 kuukauden kuluttua säännöksessä tarkoitettujen komission delegoitujen säädösten voimaantulopäivästä. Asetuksen 13 artiklaa sovelletaan 13 päivästä tammikuuta 2017, 14 artiklaa 13 päivästä heinäkuuta 2017 ja 15 artiklaa 13 päivästä heinäkuuta 2016.

Soveltamisala

Asetuksessa asetetaan arvopapereilla toteutettaviin rahoitustoimiin sovellettavat, sitovat läpinäkyvyys- ja raportointivaatimukset, joilla pyritään lisäämään tällaisten rahoitustoimien markkinoiden ja siten koko rahoitusjärjestelmän läpinäkyvyyttä. Asetuksessa luodaan oikeudellinen kehys, jonka puitteissa arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskevat tiedot on ilmoitettava asetuksen mukaisille kauppatietorekistereille ja jossa arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevat tiedot ilmoitetaan rahastosijoittajille. Rahastoyhtiöille ja vaihtoehtorahastojen hoitajille asetetaan tämän johdosta kyseisiin rahoitustoimiin ja kokonaistuoton vaihtosopimukseen liittyviä erityisiä tiedonantovelvollisuuksia. Läpinäkyvyyden puute vakuudeksi annettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäytön laajuudesta

ja siihen liittyvistä riskeistä mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa voivat vähentää luotamusta vastapuoliin ja lisätä rahoitusvakauteen kohdistuvia riskejä. Tämän johdosta asetuksessa vahvistetaan myös vastapuoliin sovellettavat tiukemmat vaatimukset ja tiedonantovelvollisuudet vakuusjärjestelyn nojalla vastaanotettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäytölle.

Arvopapereilla toteutettavalla rahoitustoimella (eng. *securities financing transaction*, SFT) tarkoitetaan asetuksessa takaisinostotransaktiota, arvopapereiden tai hyödykkeiden lainaksi antamista ja ottamista, osto-myynti-transaktiota, myynti-osto-transaktiota sekä vakuudellista limiittiluotonantoa (3 artiklan 11 kohta).

Asetusta sovelletaan arvopapereilla toteutettavan rahoitustoimen vastapuoleen, joka on sijoitautunut unioniin tai kolmanteen maahan, jos rahoitustoimi tehdään osana kyseisen vastapuolen unionissa sijaitsevan sivuliikkeen toimintaa. Lisäksi asetusta sovelletaan yhteissijoitusyriyten rahastoyhtiöihin ja sijoitusyhtiöihin sijoitusrahastodirektiivin mukaisesti sekä AIFM-direktiivin mukaisen toimiluvan saaneisiin vaihtoehtorahastojen hoitajiin. Asetusta sovelletaan myös uudelleenkäyttöön osallistuvaan vastapuoleen, joka on sijoittautunut unioniin tai kolmanteen maahan, jos kyseessä on jompikumpi seuraavista tapauksista: uudelleenkäyttö toteutetaan osana kyseisen vastapuolen unionissa sijaitsevan sivuliikkeen toimintaa tai se koskee rahoitusvälineitä, jotka unioniin sijoittautunut vastapuoli tai kolmanteen maahan sijoittautuneen vastapuolen unionissa sijaitseva sivuliike on antanut vakuusjärjestelyn nojalla (2 artiklan 1 kohta).

Tietyt toimijat on nimenomaisesti suljettu pois asetuksen soveltamisalasta. Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ilmoitusvelvollisuutta ja vakuutena saatujen rahoitusvälineiden uudelleenkäyttöä koskevia edellytyksiä ei sovelleta Euroopan keskuspankkijärjestelmän jäseniin, muiden jäsenvaltioiden elimiin, jotka harjoittavat vastaavaa toimintaa, eikä muihin unionin julkisiin elimiin, joiden vastuulla on julkisen velan hoito tai jotka osallistuvat sen hoitoon unionissa. Kyseisiä säännöksiä ei myöskään sovelleta Kansainväliseen järjestelypankkiin. Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ilmoitusvelvollisuutta ei lisäksi sovelleta sellaisiin rahoitustoimiin, jossa vastapuolena on Euroopan keskuspankkijärjestelmän jäsen (2 artiklan 2 ja 3 kohta).

Vastapuolen määritelmä asetuksessa kattaa sekä finanssialalla toimivat että finanssialan ulkopuoliset vastapuolet (3 artiklan 2 kohta). Finanssialalla toimivalla vastapuolella tarkoitetaan asetuksessa sijoituspalveluyritystä, luottolaitosta, vakuutus- tai jälleenvakuutusyritystä, yhteissijoitusyritystä ja tilanteen mukaan sen rahastoyhtiötä, vaihtoehtorahastoa, ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavaa laitosta, keskusvastapuolta, arvopaperikeskusta tai kolmannen maan yhteisöä, joka tarvitsee a—h alakohdassa tarkoitetun lainsäädännön mukaisen toimiluvan tai rekisteröinnin, jos se on sijoittautunut unioniin (3 artiklan 3 kohta). Finanssialan ulkopuolisella vastapuolella sen sijaan tarkoitetaan muuta unioniin tai kolmanteen maahan sijoittautunutta yritystä kuin finanssialalla toimivaa vastapuolta, jolloin käytännössä finanssialan ulkopuolisten vastapuolten määritelmään kuuluvien yritysten määritelmä on hyvin laaja (3 artiklan 4 kohta).

Ilmoitusvelvollisuus kauppatietorekisteriin

Asetuksessa edellytetään sekä finanssialalla toimivien että finanssialan ulkopuolisten vastapuolten ilmoittavan arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskevat tiedot asetuksen mukaisesti rekisteröityyn tai tunnustettuun kauppatietorekisteriin. Jos kauppatietorekisteriä ei ole käytettävissä, tiedot on ilmoitettava ESMA:lle (4 artiklan 5 kohta). Asetuksen 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määritellään ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet. Asetuksessa sallitaan myös ilmoitusvelvollisen vastapuolen siirtävän tietojen ilmoittamisen toiselle. Lisäksi finanssialalla toimiva vastapuoli vastaa molempien vasta-

puolten tietojen ilmoittamisesta silloin, kun rahoitustoimi tehdään sellaisen finanssialan ulkopuolisen vastapuolen kanssa, jolla ei ylitä kaksi kolmesta tietäntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU 3 artiklan 3 kohdassa vahvistetusta raja-arvosta (4 artiklan 3 kohta). Kyseiset raja-arvot liittyvät direktiivin mukaisen keskisuurin yrityksen kriteereihin.

Ilmoitettavien tietojen sisältövaatimuksia täsmennetään ESMA:n luonnostelemissa ja komission hyväksymissä teknisissä sääntelystandardeissa (4 artiklan 9 kohta). Ilmoitusvelvollisuuden lisäksi vastapuolille asetetaan velvollisuus pitää kirjaa kaikista arvopapereilla toteutettavista rahoitustoimista vähintään viiden vuoden ajan rahoitustoimen päättymisen jälkeen (4 artiklan 4 kohta).

Kauppatietorekisterin rekisteröinti ja valvonta

Kauppatietorekisterin rekisteröinnistä ja valvonnasta säädetään asetuksen III luvussa. Kauppatietorekisterin on haettava rekisteröintiä ESMA:lta. Kauppatietorekisteriksi voidaan SFTR-asetuksen nojalla rekisteröidä unioniin sijoittautunut oikeushenkilö, joka soveltaa menettelyjä sille 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettujen tietojen täydellisyyden ja oikeellisuuden tarkistamiseksi ja joka täyttää OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012, jäljempänä *EMIR-asetus*, 78, 79 ja 80 artiklassa säädetyt vaatimukset. Kauppatietorekisterin rekisteröinti on voimassa koko unionin alueella. Jos kyse on EMIR-asetuksen VI osaston 1 luvun mukaisesti jo rekisteröidystä kauppatietorekisteristä, sen on esitettävä hakemus rekisteröinnin laajentamiseksi.

Jos kauppatietorekisteri on saanut toimiluvan tai rekisteröinnin joltakin jäsenvaltiolta, ESMA:n on 6 artiklan mukaan ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle ja kuultava sitä ennen rekisteröintiä. Rekisteröintiä tai rekisteröinnin laajentamista koskeva hakemus on tutkittava 40 työpäivän kuluessa ja päätöksestä on ilmoitettava kauppatietorekisterille viiden työpäivän kuluessa (7 ja 8 artikla). Rekisteröinti voidaan peruuttaa, jos kauppatietorekisteri nimenomaisesti luopuu rekisteröinnistä tai ei ole tarjonnut palveluja kuuden edellisen kuukauden aikana, on saanut rekisteröinnin virheellisten tietojen perusteella tai muilla epärehellisillä keinoilla taikka ei enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä (10 artikla).

ESMA:lle EMIR-asetuksen 61—68, 73 ja 74 artiklan mukaisesti annettuja valtuuksia sovelletaan myös SFTR-asetuksen osalta (9 artikla). Kauppatietorekisterit ovat 11 artiklan nojalla velvollisia maksamaan ESMA:lle valvontamaksuja.

Asetuksen 12 artiklassa säädetään kauppatietorekisterin tietojen läpinäkyvyydestä ja saatavuudesta. Kauppatietorekisterin on julkistettava sille ilmoitettujen arvopapereilla toteutettujen rahoitustoimien kokonaispositiot sekä varmistettava artiklan 2 kohdassa luetelluille yhteisöille suora pääsy arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien yksityiskohtaisiin tietoihin.

Läpinäkyvyys sijoittajia kohtaan

Asetuksen IV luvussa asetetaan rahastoyhtiöille, yhteissijoitusyritysten sijoitusyhtiöille sekä vaihtoehtorahastojen hoitajille velvollisuus antaa määräaikaikatsauksissaan sijoittajille tiedot siitä, miten ne käyttävät arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia (13 artikla). Lisäksi yhteissijoitusyrityksen tarjousesitteessä ja vaihtoehtorahastojen hoitajan sijoittajalle antamissa tiedoissa on määriteltävä käytettävät arvopapereilla toteutettavat

rahoitustoimet ja kokonaistuoton vaihtosopimukset (14 artikla). Kyseisten säännösten rikkomisiin sovelletaan sijoitusrahastodirektiivissä ja AIFM-direktiivissä vahvistettuja seuraamuksia ja muita toimenpiteitä (28 artikla).

Vakuusjärjestelyn nojalla vastaanotettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäyttö

Asetuksen V luvussa asetetaan edellytykset, joiden täytyessä vastapuolella on oikeus käyttää vakuutena saatuja rahoitusvälineitä uudelleen. Uudelleenkäyttö määritellään vastaanottavan vastapuolen vakuusjärjestelyssä saamien rahoitusvälineiden käyttämiseksi omista nimissä tai omaan lukuun tai toisen vastapuolen, myös luonnollisen henkilön, lukuun (3 artiklan 12 kohta). Asetuksen mukaan tällainen käyttö koostuu omistusoikeuden siirtämisestä tai määräämisoikeuden käyttämisestä rahoitusvakuusdirektiivin 5 artiklan mukaisesti, mutta siihen ei kuulu rahoitusvälineen realisointi vakuuden asettavan vastapuolen maksukyvyttömyystapauksessa.

Asetuksessa tarkoitettu uudelleenkäyttö edellyttää muun muassa erityisten tiedonantovelvollisuuksien täyttymistä vakuuden asettavaa vastapuolta kohtaan riskeistä ja seuraamuksista, jotka liittyvät määräämisoikeuden myöntämiseen rahoitusvakuusdirektiivin 5 artiklan mukaisessa panttioikeuteen perustuvassa vakuusjärjestelyssä annettuun rahoitusvakuuteen tai omistusoikeuden siirtävän vakuusjärjestelyn tekemiseen. Vakuuden asettavalle osapuolelle on vähintään ilmoitettava kirjallisesti vastaanottavan vastapuolen maksukyvyttömyyteen liittyvistä mahdollista riskeistä ja seurauksista. Uudelleenkäytön edellytyksenä on lisäksi vakuuden asettavan vastapuolen antama etukäteinen nimenomainen suostumus panttioikeuteen perustuvaan vakuusjärjestelyyn, jonka ehdoissa määrätään määräämisoikeudesta, tai nimenomainen sopiminen vakuuden asettamisesta omistusoikeuden siirtävässä vakuusjärjestelyssä (15 artikla).

Valvonta ja toimivaltaiset viranomaiset

Asetuksen VI lukuun sisältyvät säännökset toimivaltaisista viranomaisista ja niiden valtuuksista, toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä sekä salassapitovelvollisuudesta (16—18 artikla).

Suhteet kolmansiin maihin

Asetuksen VII luvussa säädetään kolmansien maiden kauppatietorekisterien vastaavuudesta ja tunnustamisesta, viranomaisten välisestä epäsuorasta pääsystä tietoihin sekä raportoinnin vastaavuudesta (19—21 artikla).

Hallinnolliset seuraamukset ja loppusäännökset

Asetuksen VIII luvussa säädetään hallinnollisista seuraamuksista ja muista hallinnollista toimenpiteistä, joita sovelletaan ainakin asetuksen 4 ja 15 artiklan rikkomisiin. Lisäksi luvussa säädetään rikkomisista ilmoittamisesta, tietojenvaihdosta ESMA:n kanssa, päätösten julkistamisesta ja oikeudesta muutoksenhakuun (22—28 artikla).

Loppusäännökset

Asetuksen 29—31 ja 33 artiklassa säädetään asetuksen uudelleentarkastelun määräajasta, säädösvallan siirrosta komissiolle, komiteamenettelystä sekä voimaantulosta.

Asetuksen 32 artikla koskee EMIR-asetukseen tehtäviä muutoksia. Asetuksen 2 artiklan 7 kohdan mukainen OTC-johdannaisen tai OTC-johdannaisopimuksen määritelmä muutetaan sen

varmistamiseksi, että samantyyppiset johdannaissopimukset määritellään joko OTC-johdannaisiksi tai pörssilistatuiksi johdannaisiksi riippumatta siitä, käydäänkö noilla sopimuksissa kauppaa unionissa vai kolmansien maiden markkinoilla. Lisäksi asetukseen lisätään uusi artikla vastaavuutta koskevista päätöksistä OTC-johdannaisten määrittelemiseksi. Avoimuutta ja tietojen saatavuutta koskevan 81 artiklan 3 kohtaa myös muutetaan.

1.2.3 EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetus

Vuonna 2013 annetuissa EuVECA- ja EuSEF-asetuksissa säädetään yhtenäisistä vaatimuksista ja ehdoista, jotka koskevat sellaisia rahastonhoitajia, jotka haluavat käyttää unionin alueella EuVECA-nimitystä (eng. *European venture capital fund*) markkinoidessaan vaatimukset täyttäviä riskipääomarahastoja ja EuSEF-nimitystä (eng. *European social entrepreneurship fund*) markkinoidessaan vaatimukset täyttäviä yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneita rahastoja. Asetuksen mukainen sääntely ei ole pakottavaa vaan valinnainen niille toimijoille, joiden on rekisteröidyttävä AIFM-direktiivin mukaisesti. Eurooppalaisten riskipääomarahastojen ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen rakenteet luotiin siinä tarkoituksessa, että markkinatoimijat saisivat uusia mahdollisuuksia hankkia pääomaa ja investoida sitä innovatiivisiin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä yhteiskunnallisiin yrityksiin koko Euroopassa. Asetukset sisältävät säännöksiä vaatimukset täyttävistä sijoituksista ja salkkuyrityksistä, kelpoisuusehdot täyttävistä sijoittajista ja tiedonantovelvollisuuksista.

Komissio käynnisti vuonna 2016 kummankin asetuksen uudelleentarkastelun, jossa havaittiin useita rahastojen kehitystä haittaavia tekijöitä. Tällaisiksi tekijöiksi havaittiin muun muassa säännöt, jotka määrittävät sen, miten rahastot sijoittavat omaisuuseriin, asetusten vuorovaikutus muun voimassa olevan rahastosääntelyn kanssa ja vaatimukset, jotka rahastojen on täytettävä voidakseen käyttää rahastopassia. Uudelleentarkastelun pohjalta komissio antoi 14 päivänä syyskuuta 2016 ehdotuksen EuVECA- ja EuSEF-asetusten muuttamisesta (COM(2016) 461 final).

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 25 päivänä lokakuuta 2017 asetuksen (EU) 2017/1991 eurooppalaisista riskipääomarahastoista annetun asetuksen (EU) N:o 345/2013 ja eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annetun asetuksen (EU) N:o 346/2013 muuttamisesta, jäljempänä *EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetus* tai *muutosasetus*. Muutosasetus on tullut voimaan 30 päivänä marraskuuta 2017 ja sitä sovelletaan 1 päivästä maaliskuuta 2018.

Soveltamisala

Muutosasetuksessa annetaan AIFM-direktiivin nojalla toimiluvan saaneille vaihtoehtorahastojen hoitajille mahdollisuus käyttää EuVECA- ja EuSEF-nimityksiä markkinoidessaan vaatimukset täyttäviä riskipääomarahastoja tai yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneita rahastoja. Aiemmin EuVECA- ja EuSEF-nimityksiä saivat asetusten nojalla käyttää ainoastaan sellaiset rahastojen hoitajat, joiden hallinnoimien sijoituskohteiden yhteisarvo ei ylittänyt AIFM-direktiivissä määriteltyä toimilupavelvollisuuden rajaa. Toimiluvallisten vaihtoehtorahastojen hoitajien on jatkossa rekisteröitävä eurooppalaiset riskipääomarahastonsa ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneet rahastonsa sekä noudatettava tiettyjä EuVECA- ja EuSEF-asetusten säännöksiä. Näihin säännöksiin kuuluvat muun muassa muita kuin vaatimukset täyttäviä sijoituksia koskeva 30 prosentin kynnyksiarvo sekä kohderyhmänä olevia sijoittajia ja tiedonantovaatimuksia koskevat säännökset (muutosasetuksen 1 artiklan 1 kohta ja 2 artiklan 1 kohta).

Muutosasetuksen 1 artiklan 2 kohdassa ja 2 artiklan 2 kohdassa muutetaan EuVECA- ja EuSEF-asetusten 3 artiklassa säädettyjä kotijäsenvaltion, toimivaltaisen viranomaisen ja vaatimukset

täyttävän salkkuyrityksen määritelmiä sekä lisätään isäntäjäsenvaltion määritelmä. Muutokset liittyvät yhtäältä siihen, että eurooppalaisia riskipääomarahastoja ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneita rahastoja voi jatkossa hoitaa myös toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja, sekä toisaalta siihen, että muutosasetuksella laajennetaan sellaisten kelpoisuusehdot täyttävien yritysten valikoimaa, joihin kyseiset rahastot voivat sijoittaa.

EuVECA- ja EuSEF-nimitysten käytön ehdot

Muutosasetuksessa asetetaan sekä sisäisesti hoidetulle EuVECA- ja EuSEF-rahastolle että rahaston ulkopuoliselle hoitajalle 50 000 euron perustamispääomavaatimus. Lisäksi muutosasetuksessa vahvistetaan rekisteröityneisiin hoitajiin sovellettavat erityiset omia varoja koskevat säännökset, jotka poikkeavat AIFM-direktiivin mukaisesta, toimiluvan saaneiden vaihtoehtorahastojen hoitajien omien varojen sääntelystä (muutosasetuksen 1 artiklan 4 kohta ja 2 artiklan 3 kohta).

Valvonta ja hallinnollinen yhteistyö

Eurooppalaisen riskipääomarahaston ja eurooppalaisen yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneen rahaston hoitajan rekisteröintiä koskevaan EuVECA-asetuksen 14 artiklaan ja EuSEF-asetuksen 15 artiklaan on lisätty säännökset toimivaltaisen viranomaisen käsittelyajoista sekä rekisteröinnin suhteesta AIFM-direktiivissä tarkoitettuun rekisteröintiin. Toimivaltaisen viranomaisen olisi käsiteltävä hoitajan rekisteröintiä koskeva hakemus viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun hoitaja on toimittanut kaikki tarvittavat tiedot. Rekisteröinti katsotaan AIFM-direktiiviä sovellettaessa rekisteröinniksi vaatimukset täyttävien riskipääomarahastojen ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen hallinnoinnin osalta (muutosasetuksen 1 artiklan 7 kohta ja 2 artiklan 6 kohta).

EuVECA-asetukseen lisätyssä uudessa 14 a artiklassa ja EuSEF-asetukseen lisätyssä 15 a artiklassa säädetään AIFM-direktiivin nojalla toimiluvan saaneen vaihtoehtorahaston hoitajan velvollisuudesta rekisteröidä hoitamansa riskipääomarahasto ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistunut rahasto, jos se aikoo käyttää EuVECA- tai EuSEF-nimitystä. Lisäksi artikloissa säädetään rahaston rekisteröintihakemuksen sisältöä koskevista vaatimuksista sekä toimivaltaiselle viranomaiselle asetetuista vaatimuksista käsitellä ja rekisteröidä hakemus määräajassa (muutosasetuksen 1 artiklan 8 kohta ja 2 artiklan 7 kohta). Muutosasetuksella EuVECA- ja EuSEF-asetuksiin on lisätty myös säännökset rekisteröinnistä kieltäytymistä koskevasta perustelu- ja ilmoitusvelvollisuudesta sekä muutoksenhakuoikeudesta (muutosasetuksen 1 artiklan 8 kohta ja 2 artiklan 7 kohta).

Muutetussa EuVECA-asetuksen 16 artiklassa ja EuSEF-asetuksen 17 säädetään toimivaltaisten viranomaisten ilmoitusvelvollisuudesta toisilleen ja ESMA:lle. Lisäksi isäntäjäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia kielletään asettamasta markkinointia koskevia lisävaatimuksia ja hallinnollisia menettelyjä sekä perimästä palkkioita tai muita maksuja (muutosasetuksen 1 artiklan 9 kohta ja 2 artiklan 8 kohta).

Asetuksiin on lisätty säännökset toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta asettaa vertaisarviointien suorittamiseksi ESMA:n saataville rekisteröinnin myöntämisen perusteena olleet tiedot. ESMA suorittaa vertaisarviointeja parantaakseen toimivaltaisten viranomaisten asetusten nojalla toteuttamien valvonta- ja tutkintavaltuuksiin liittyvien prosessien johdonmukaisuutta. ESMA voi laatia tekniset sääntelystandardit, joissa määritellään yksityiskohtaisemmin ESMA:n saataville asetettavat tiedot, sekä tekniset täytäntöönpanostandardit vakiolomakkeista, -malleista ja -menettelyistä (muutosasetuksen 1 artiklan 10 kohta ja 2 artiklan 9 kohta).

EuVECA-asetuksen 17 artiklassa ja EuSEF-asetuksen 18 artiklassa säädetään ESMA:n velvollisuudesta pitää keskitettyä tietokantaa kaikista EuVECA- ja EuSEF-rahastojen hoitajista ja niiden markkinoimista rahastoista (muutosasetuksen 1 artiklan 11 kohta ja 2 artiklan 10 kohta).

EuVECA-asetuksen 18 artiklaan ja EuSEF-asetuksen 19 artiklaan tehdyillä muutoksilla täsmennetään toimivaltaisten viranomaisten välistä työnjakoa sellaisten EuVECA- ja EuSEF-rahastojen valvonnan osalta, joita hallinnoi toimiluvallinen vaihtoehtorahastojen hoitaja (muutosasetuksen 1 artiklan 12 kohta ja 2 artiklan 11 kohta).

Hallinnollisia seuraamuksia koskevaan EuVECA-asetuksen 20 artiklaan ja EuSEF-asetuksen 21 artiklaan on lisätty säännökset EuVECA- ja EuSEF-rahastojen hoitajan vastuusta sellaisista tappioista ja vahingoista, jotka johtuvat asetusten rikkomisesta (muutosasetuksen 1 artiklan 14 kohta ja 2 artiklan 13 kohta).

EuVECA-asetuksen 21 artiklassa ja EuSEF-asetuksen 20 artiklassa on täsmennetty toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksia ryhtyä toimenpiteisiin säädösteknisesti vastaamaan asetukseen tehtyjä muutoksia. Lisäksi asetuksiin on lisätty säännökset siitä, että toimivaltaisille viranomaisille AIFM-direktiivin mukaisesti annettuja valtuuksia, mukaan lukien seuraamuksiin liittyvät valtuudet, on käytettävä myös AIFM-direktiivin nojalla toimiluvan saaneiden vaihtoehtorahastojen osalta (muutosasetuksen 1 artiklan 15 ja 16 kohta sekä 2 artiklan 14 ja 15 kohta).

Loppusäännökset

EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetuksen 3 artiklaan sisältyvät säännökset asetuksen voimaantulosta. Asetuksessa säädetään erikseen siitä, että tiettyjä EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutettuja säännöksiä ei sovelleta muutosasetuksen soveltamisen alkamishetkellä olemassa olevien EuVECA- ja EuSEF-rahastojen hoitajiin kyseisten rahastojen olemassaoloaikana.

1.3 Nykytilan arviointi

1.3.1 Rahamarkkinarahastoasetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet

Rahamarkkinarahastoasetus on asetuksena sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta kaikissa jäsenvaltioissa, eikä asetuksen täytäntöönpano pääsääntöisesti edellytä erillisiä lainsäädäntötoimenpiteitä kansallisella tasolla. Täytäntöönpanotoimenpiteitä tarvitaan kuitenkin silloin, jos voimassa oleva kansallisen lainsäädäntö olisi ristiriidassa asetuksen säännösten kanssa taikka jos asetus sisältää säännöksiä, joissa jäsenvaltio velvoitetaan antamaan säännöksiä asetuksen sääntelyn tehokkuuden varmistamiseksi. Rahamarkkinarahastoasetuksen vuoksi ei ole tarvetta merkittävästi muuttaa voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä, vaan siihen tehtäisiin lähinnä asetuksen edellyttämiä tarkennuksia. Lisäksi asetuksen eräitä säännöksiä koskeva yksityiskohdainen sääntely on jätetty jäsenvaltioiden kansallisesti ratkaistavaksi, miltä osin nimenomaiset täytäntöönpanotoimet ovat tarpeen.

Rahamarkkinarahastoasetus sisältää erityissääntelyä rahastotyypistä, jota sijoitusrahastolaissa tarkoitettua rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettua toimiluvalliset vaihtoehtorahastojen hoitajat voivat hoitaa. Rahamarkkinarahastoasetuksen mukaan sen säännökset täydentävät sijoitusrahastodirektiivillä ja AIFM-direktiivillä perustettua voimassa olevaa oikeudellista kehystä ja niitä olisi sovellettava kyseisten direktiivien ohella. Rahamarkkinarahastoihin sovellettaisiin asetuksen säännösten lisäksi sijoitusrahastodirektiivin tai AIFM-direktiivin nojalla vahvistettuja säännöksiä rahaston hoidosta, markkinoinnista, palvelujen rajat ylittävistä tarjoamisesta ja sijoittautumisvapaudesta sen perusteella, onko kyseinen rahamark-

kinarahasto sijoitusrahasto vai vaihtoehtorahasto (asetuksen 12. johdantokappale). Rahamarkkinarahastoasetuksen mukainen uusi sääntely on siten nähtävä kansallista sijoitusrahastolainsäädäntöä ja vaihtoehtorahastojen hoitajia koskevaa lainsäädäntöä täydentävänä sääntelynä.

Rahamarkkinarahastoasetuksen tultua sovellettavaksi rahamarkkinarahastoihin sovellettaisiin kansallisen sääntelyn ohella asetuksen tyhjentäviä säännöksiä muun muassa rahamarkkinarahaston toimilupavaatimuksista, rahamarkkinarahastolle sallituista rahoitusvälineistä, sijoitus-salkusta sekä arvostamisesta. Tältä osin asetuksen säännökset voidaan nähdä pitkälti voimassa olevaa sääntelyä täydentävinä erityisesti vaihtoehtorahastojen osalta. Toisin kuin sijoitusrahastolaki, joka sisältää sekä rahastoyhtiöitä että sijoitusrahastoja koskevaa sääntelyä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annettu laki ei juurikaan koske itse vaihtoehtorahastoja. Siinä ei säännellä esimerkiksi vaihtoehtorahaston mahdollisia sijoituskohteita, eikä sen sijoitustoimintaa muutoinkaan. Finanssivalvonta ei myöskään tällä hetkellä erikseen hyväksy vaihtoehtorahastojen sääntöjä.

Rahamarkkinarahastoasetuksen säännökset myös korvaavat eräiltä osin voimassa olevat kansalliset säännökset rahamarkkinarahaston osalta. Rahamarkkinarahastoasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa todetaan, ettei yhteissijoitusyrityksenä toimiluvan saaneisiin rahamarkkinarahastoihin sovelleta yhteissijoitusyrityksen sijoituspolitiikkaa koskevia velvoitteita, jotka vahvistetaan sijoitusrahastodirektiivin 49—50 a artiklassa, 51 artiklan 2 kohdassa ja 52—57 artiklassa, jollei asetuksessa nimenomaisesti toisin säädetä. Kyseiset sijoitusrahastodirektiivin artikkelit on pantu kansallisesti täytäntöön sijoitusrahastolain 11 luvussa. Sijoitusrahastodirektiivin säännöksiä vastaavia kansallisia säännöksiä sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta ei siten suoraan asetuksen nojalla sovellettaisi sijoitusrahastoon, joka on saanut luvan toimia rahamarkkinarahastona. Rahamarkkinarahastoasetuksen muiden säännösten osalta sijoitusrahastolain ja asetuksen välinen suhde ratkeaisi EU-oikeuden yleisen etusijaperiaatteen mukaisesti siten, että asetuksen säännöstä sovellettaisiin ensisijaisesti suhteessa sen kanssa mahdollisesti ristiriidassa olevaan kansalliseen säännökseen.

Rahamarkkinarahastoasetuksen, sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain osittain päällekkäisten soveltamisalojen johdosta kansallisiin lakeihin olisi syytä lisätä selvittävä viittaus rahamarkkinarahastoasetukseen siltä osin, että kyseisessä asetuksessa on erityisiä säännöksiä rahamarkkinarahastoista ja niiden hoitajista.

Rahamarkkinarahastoasetuksessa rahamarkkinarahaston toimivaltainen viranomainen määritellään yhteissijoitusyrityksen osalta sijoitusrahastodirektiivin 97 artiklan mukaisesti nimetyksi yhteissijoitusyrityksen kotijäsenvaltion toimivaltaiseksi viranomaiseksi (2 artiklan 17 kohdan a alakohta). Unioniin sijoittautuneen vaihtoehtorahaston osalta rahamarkkinarahaston toimivaltainen viranomainen on AIFM-direktiivin 4 artiklan 1 kohdan p alakohdassa määritellyssä vaihtoehtorahaston kotijäsenvaltiossa oleva toimivaltainen viranomainen (2 artiklan 17 kohdan b alakohta). Unionin ulkopuolelle sijoittautuneen vaihtoehtorahaston osalta toimivaltainen viranomainen määritellään myös AIFM-direktiivin nojalla toimivaltaisesta viranomaisesta. Se, minkä jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on vastuussa, riippuu siitä, kuinka rahaston markkinoiminen tapahtuu ja hoitaako rahastoa unioniin sijoittautunut vaihtoehtorahastojen hoitaja (2 artiklan 17 kohdan c alakohta).

Suomessa Finanssivalvonta on määritelty sekä sijoitusrahastodirektiivin että AIFM-direktiivin tarkoittamaksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi sijoitusrahastolain 4 §:n 1 momentissa ja Finanssivalvonnasta annetun lain 50 f §:n 1 momentissa. Tämän seurauksena Finanssivalvonta olisi myös rahamarkkinarahastoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa. Vastaavasti Finanssivalvonnan tehtävänä olisi suorittaa asetuksessa toimivaltaiselle viranomaiselle

määrätyt tehtävät, kuten myöntää rahamarkkinarahaston toimilupa, valvoa rahamarkkinarahastoja ja niiden hoitajia sekä tarvittaessa perua rahamarkkinarahaston toimilupa, jos asetusta ei ole noudatettu (41 artiklan 2 kohdan b alakohta). Finanssivalvonnan olisi myös seurattava, etteivät Suomeen sijoittautuneet tai Suomessa markkinoitavat sijoitusrahastot, yhteissijoitusyrietykset tai vaihtoehtorahastot käytä nimitystä rahamarkkinarahasto tai anna ymmärtää olevansa rahamarkkinarahasto, jolleivät ne noudata asetusta (38 artiklan 5 kohta).

Rahamarkkinarahastoasetuksen tietyt säännökset edellyttävät kuitenkin myös nimenomaisia kansallisia täytäntöönpanotoimenpiteitä, sillä niissä jäsenvaltiot veloitetaan antamaan asetusta täydentäviä kansallisia säännöksiä. Näitä säännöksiä ovat asetuksen 39 artikla toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista ja 40 artikla seuraamuksista ja muista toimenpiteistä.

Asetuksen 39 artiklassa edellytetään jäsenvaltioiden antavan kansallista lainsäädäntöä noudattaen toimivaltaisille viranomaisille kaikki valvonta- ja tutkintavaltuudet, jotka ovat tarpeen niille uskottujen asetukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Artikla sisältää myös luettelon valtuuksista, jotka toimivaltaisille viranomaisille on erityisesti annettava. Asetuksen 39 artiklan a–f kohdan säännökset toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista eivät edellytä kansallista täytäntöönpanoa, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 3 lukuun sisältyvät jo nykyisin asetuksen edellyttämät valvonta- ja tutkintavaltuudet. Finanssivalvonnasta annetun lain 3 luvussa säädetään Finanssivalvonnan valvontavaltuuksista, kuten tietojensaantioikeuksista ja erinäisistä toimenpiteistä, joihin Finanssivalvonta voi ryhtyä, mikäli valvottava on laiminlyönyt noudattaa finanssimarkkinoita koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä, toimiluvan ehtoja taikka muita näiden toimintaa koskevia sääntöjä. Rahastoyhtiöt ja toimiluvalliset vaihtoehtorahastojen hoitajat ovat jo Finanssivalvonnan valvottavia Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n nojalla. Vastaavia toimenpiteitä, kuten valvottavan toiminnan rajoittamista tai tämän toimiluvan peruuttamista, sovellettaisiin jatkossa myös suhteessa rahamarkkinarahastoasetuksen säännösten rikkomisiin. Osa Finanssivalvonnan valtuuksista perustuisi lisäksi asetuksen valvonnan osalta suoraan asetukseen. Asetuksen 41 artiklan 2 kohdassa säädetään erityistoimenpiteistä, joihin toimivaltaisen viranomaisen on tarpeen mukaan ryhdyttävä, jos rahamarkkinarahasto tai sen hoitaja ei ole noudattanut tiettyjä asetuksen säännöksiä. Finanssivalvonnalla olisi siten suoraan asetuksen 41 artiklan 2 kohdan b kohdan nojalla oikeus perua rahamarkkinarahastolle myönnetty lupa kyseisen artiklan 1 kohdassa säädettyissä rikkomistilanteissa.

Asetuksen 40 artiklan 1 kohdassa edellytetään jäsenvaltioiden säätävän asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja muista toimenpiteistä sekä toteuttavan kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten ja muiden toimenpiteiden on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Asetuksen johdosta Finanssivalvonnan määräämien hallinnollisten seuraamusten alaa tulisi laajentaa kattamaan myös tiettyjen asetuksen säännösten rikkominen. Seuraamusmaksu tulisi kuitenkin säätää seuraamukseksi vain asetuksen keskeisimpien säännösten rikkomisesta, jotka ovat omiaan vaarantamaan rahamarkkinarahastojen vakaan ja luotettavan toiminnan tai joista toimija voi saavuttaa merkittävää sääntöjenvastaista hyötyä verrattuna sääntöjä noudattaviin toimijoihin. Asetuksen muiden säännösten tehokkaaseen valvontaan katsottaisiin riittävän jo nykyiset Finanssivalvonnan valvontavaltuudet.

1.3.2 SFTR-asetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet

Voimassa olevaan kansalliseen lainsäädäntöön ei sisälly vastaavanlaista velvollisuutta raportoida arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet kuin mistä säädetään SFTR-asetuksessa. SFTR-asetus koskee osittain sellaisia toimijoita, joiden toimintaa säännellään jo tällä hetkellä muussa finanssimarkkinoita koskevasta lainsäädännössä ja jotka ovat jo tuon sääntelyn nojalla Finanssivalvonnan valvottavia, sekä osittain sellaisia toimijoita, joita Finanssivalvonta ei ennen SFTR-asetusta ole muutoin valvonut. SFTR-asetus on suoraan sovellettavaa sääntelyä, mutta

asetuksen kansallinen täytäntöönpano edellyttää asetusta täydentävän sääntelyn antamista, jotta toimivaltainen viranomainen kykenee suorittamaan valvontatehtävänsä tehokkaasti ja jotta asetuksen noudattaminen varmistetaan.

SFTR-asetuksen 13 ja 14 artiklassa säädetään erityisistä läpinäkyvyysvaatimuksista yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaville yrityksille niiden määräaikaikatsauksissa ja sopimusten laatimista edeltävissä asiakirjoissa. Asetuksen 13 artiklan mukaan rahastoyhtiöiden, sijoitusyhtiöiden ja vaihtoehtorahastojen hoitajien on annettava sijoittajille tiedot siitä, miten ne käyttävät arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia sijoitusrahastodirektiivin 68 artiklassa tarkoitetuissa puolivuotiskatsauksissa ja vuosikertomuksissa sekä AIFM-direktiivin 22 artiklassa tarkoitetuissa vuosikertomuksissa. Lisäksi asetuksen 14 artiklan mukaan sijoitusrahastodirektiivin 69 artiklassa tarkoitettuun yhteissijoitusyritysten tarjousesitteeseen ja vaihtoehtorahastojen hoitajan AIFM-direktiivin 23 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti sijoittajille annamissa tiedoissa on määriteltävä ne arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja kokonaistuoton vaihtosopimukset, joita ne saavat käyttää, sekä mainittava selkeästi, että näitä rahoitustoimia ja välineitä käytetään. Puolivuotiskatsauksiin ja vuosikertomuksiin on sisällyttävä SFTR-asetuksen liitteessä olevassa A jaksossa säädetty tiedot ja tarjousesitteeseen ja sijoittajille annettaviin tietoihin liitteen B jaksossa säädetty tiedot. Tietojen sisältöä täsmennetään edelleen tarvittaessa komission hyväksymillä teknisillä sääntelystandardeilla.

SFTR-asetuksen säännökset täydentävät sijoitusrahastodirektiivin (68—82 artikla) ja AIFM-direktiivin (22 ja 23 artikla) säännöksiä sijoittajille annettavia tietoja koskevista velvoitteista. Sijoitusrahastodirektiivin säännökset tarjousesitteestä, puolivuotiskatsauksesta ja vuosikertomuksesta on pantu kansallisesti täytäntöön sijoitusrahastolain 13 luvussa. Sijoitusrahastodirektiivin 69 artiklassa säädetty tarjousesite vastaa sijoitusrahastolain 92 §:ssä tarkoitettua rahastoiesitettä, ja sijoitusrahastodirektiivin 68 artiklassa tarkoitettua puolivuotiskatsauksesta ja vuosikertomuksesta puolestaan säädetään sijoitusrahastolain 94 ja 96 §:ssä. Vastaavasti AIFM-direktiivin säännökset vuosikertomuksesta on pantu kansallisesti täytäntöön vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 11 luvussa, jossa säädetään vaihtoehtorahastojen hoitajan velvollisuudesta asettaa vaihtoehtorahastosta saataville tilinpäätös ja toimintakertomus sekä niihin sisällytettävät 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaiset tiedot. AIFM-direktiivin 23 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti sijoittajille annettavista tiedoista puolestaan säädetään vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 12 luvun 4 §:ssä. Sääntelykokonaisuuden hahmottamiseksi sijoitusrahastolakiin ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin olisi siten tarpeen lisätä maininta siitä, että SFTR-asetuksessa säädetään tarkemmin arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen ilmoittamisesta edellä mainituissa asiakirjoissa.

SFTR-asetus edellyttää lisäksi, että 13 ja 14 artiklan rikkomisiin sovelletaan sijoitusrahastodirektiivin ja AIFM-direktiivin mukaisesti vahvistettuja seuraamuksia ja muita toimenpiteitä. Direktiivien nojalla vahvistetuista seuraamuksista säädetään sijoitusrahastolain 144 b §:ssä ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 1—3 §:ssä. Kyseisiä säännöksiä olisi täydennettävä, jotta hallinnollinen seuraamus voitaisiin määrätä myös SFTR-asetusten säännösten rikkomisista.

SFTR-asetuksen 15 artiklassa säädetään vakuusjärjestelyn nojalla vastaanotettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäyttöä koskevista edellytyksistä. Asetuksen säännöksillä on yhteys rahoitusvakuusdirektiivissä tarkoitettuun omistusoikeuden siirtävään vakuusjärjestelyyn sekä panttioikeuden perustavan rahoitusvakuuden määräämisoikeuteen. SFTR-asetuksen soveltamisala on laajempi rahoitusvakuusdirektiivin nähden, sillä SFTR-asetuksen 15 artiklan tiedonantossäännöksiä sovelletaan kaikkiin vakuusjärjestelyihin osallistuviin vastapuoliin. Asetuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole muuttaa rahoitusvakuusdirektiivin soveltamisalaa. Asetuksessa todetaan,

että sen säännöksiä olisi tarkasteltava yhdessä rahoitusvakuusdirektiivin säännösten kanssa, mutta ehdoilla, joiden mukaan vastapuolilla on oikeus asetuksessa tarkoitettuun vakuuksien uudelleenkäyttöön, ei ole tarkoitus millään tavalla heikentää direktiivin tarjoamaa suojaa omistusoikeuden siirtävälle vakuusjärjestelylle (asetuksen 23. johdantokappale). Asetuksen 15 artiklan 4 kohdassa todetaan myös, ettei artiklalla ole vaikutusta kansallisen lainsäädännön säännöksiin, jotka koskevat rahoitustoimen voimassaoloa tai seurauksia. Tämän johdosta vakuuksien uudelleenkäyttöä koskevien läpinäkyvyysvaatimusten rikkomisilla ei myöskään pitäisi olla vaikutusta näihin säännöksiin. Tällaisia kansallisia säännöksiä on vakuusoikeuksien osalta erityisesti rahoitusvakuuslain 4 §:ssä omistusoikeuden siirtoon perustuvasta vakuudesta eli niin sanotusta vakuusluovutuksesta ja 5 §:ssä panttioikeudesta, johon liittyy pantinsaajan määräysoikeus.

Asetuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaan artikla ei myöskään rajoita tiukempaa alakohtaista lainsäädäntöä, etenkin sijoitusrahastodirektiiviä tai rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2014/65/EU, jäljempänä *MiFID II -direktiivi*, eikä kansallista lainsäädäntöä, jonka tarkoituksena on varmistaa vakuuden asettavien vastapuolten korkeatasoinen suoja. Sen vuoksi asetukseen sisältyviä uudelleenkäyttöä koskevia sääntöjä sovelletaan esimerkiksi sijoitusrahastoihin ja säilytysyhteisöihin tai sijoituspalveluyrityksen asiakkaisiin ainoastaan siinä määrin kuin vakuuksien uudelleenkäyttöä koskevia tiukempia säännöksiä ei sisälly voimassa oleviin sijoitusrahastoja tai asiakkaan varojen suojaamista koskeviin säännöksiin. SFTR-asetuksen 15 artiklan johdosta kansalliseen lainsäädäntöön ei siten olisi tarpeen tehdä muita muutoksia kuin artiklan rikkomisesta määrättävien hallinnollisten seuraamusten säätämisen osalta.

SFTR-asetuksessa toimivaltaiset viranomaiset määritellään usean muun EU-sääntelyn nojalla nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten avulla. Asetuksessa toimivaltaisia viranomaisia ovat ensinnäkin finanssialalla toimivien vastapuolten osalta EMIR-asetuksessa; luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille annetussa neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1024/2013 (niin sanottu *YVM-asetus*); arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 909/2014 (niin sanottu *arvopaperikeskusasetus*); ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/41/EY (niin sanottu *lisäeläkedirektiivi*); sijoitusrahastodirektiivissä; AIFM-direktiivissä; oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2013/36/EU (niin sanottu *CRD IV*) ja MiFID II -direktiivissä tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten sekä vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/138/EY (niin sanottu *Solvenssi II*) tarkoitettujen valvontaviranomaisten (16 artiklan 1 kohdan a alakohta).

Finanssialan ulkopuolisten vastapuolten osalta toimivaltainen viranomainen on EMIR-asetuksen 10 artiklan 5 kohdan mukaisesti nimetyt toimivaltaiset viranomaiset (16 artiklan 1 kohdan b alakohta). Toimivaltaisten viranomaisten on käytettävä niille edellä mainituissa säännöksissä annettuja valtuuksia ja valvottava SFTR-asetuksessa säädettyjen velvoitteiden noudattamista (16 artiklan 2 kohta).

Suomessa Finanssivalvonta on nimetty edellä mainituissa säädöksissä tarkoitetuksi kansalliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi ja valvontaviranomaiseksi, joten Finanssivalvonta olisi siten myös SFTR-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa. Asetuksessa

säädettyjen velvoitteiden noudattamisen valvomisen lisäksi Finanssivalvonnan olisi muun muassa määrättävä hallinnollisia seuraamuksia asetuksen rikkomisista (22, 23 ja 28 artikla), tehtävä yhteistyötä ja vaihdettava tietoja ESMA:n ja muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa (17 artikla), ilmoitettava todellisista ja mahdollisista rikkomisista muille toimivaltaisille viranomaisille (24 artikla) ja julkistettava seuraamusten määräämistä koskevat päätökset (26 artikla). Kansallisessa lainsäädännössä ei ole erikseen säännelty kauppatietorekisterin toimintaa. Jos tällainen palveluntarjoaja päättäisi aloittaa toiminnan Suomessa, Finanssivalvonnan olisi tehtävä tarpeellisilta osin valvontayhteistyötä ESMA:n kanssa, joka myöntäisi kauppatietorekisterille toimiluvan ja valvoisi sen toimintaa.

Asetuksessa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus kansallisen lainsäädännön mukaisesti antaa toimivaltaisille viranomaisille valtuudet määrätä hallinnollisia seuraamuksia ja muita hallinnollisia toimenpiteitä ainakin 4 ja 15 artiklan rikkomisista rajoittamatta asetuksen 28 artiklan soveltamista ja jäsenvaltioiden oikeutta säätää ja määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia (22 artiklan 1 kohta). Näiden hallinnollisten seuraamusten ja muiden hallinnollisten toimenpiteiden on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia (2 kohta).

Asetuksen 22 artiklan 4 kohta sisältää luettelon niistä hallinnollisista seuraamuksista ja toimenpiteistä, jotka toimivaltaisella viranomaisella on vähintään oltava valtuudet määrätä tai toteuttaa. Finanssivalvonnasta annetun lain 3 luku sisältää jo nykyisin pääosin asetuksen edellyttämät valtuudet. Artiklan 4 kohdan a alakohdan valtuus kieltomääräyksen antamiseen sisältyy jo Finanssivalvonnasta annetun lain 33 §:ään ja b alakohdan mukainen valtuus julkisesta ilmoituksesta sisältyy lain nykyiseen 39 §:ään. Säännöksen c alakohdan mukaisesta valtuudesta toimiluvan peruuttamiseen ja keskeyttämiseen säädetään jo nykyisin lain 26 ja 27 §:ssä. Säännöksen d alakohdassa tarkoitettu väliaikainen kieltomääräys johtotehtävissä toimimiselle edellyttää kuitenkin tätä koskevan nimenomaisen säännöksen lisäämistä Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:ään johdon toiminnan rajoittamisesta. Samoin Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n mukaista luetteloa muista finanssimarkkinoilla toimivista olisi tarpeen laajentaa, jotta se kattaa kaikki asetuksessa tarkoitettut vastapuolet, joihin Finanssivalvonnan on tarvittaessa käytettävä valvontavaltuuksiaan.

Asetuksen 22 artiklan 4 kohdan e—g alakohdassa on säädetty niistä hallinnollisista taloudellisista enimmäisseuraamuksista, jotka toimivaltaisella viranomaisella on vähintään oltava oikeus määrätä. Finanssivalvonnasta annetun lain 40 ja 41 a §:ään olisi lisättävä Finanssivalvonnalle valtuus määrätä asetuksen mukaisia seuraamuksia eräiden asetuksen säännösten rikkomisista.

Asetuksen 23 artikla sisältää säännöksiä hallinnollisten seuraamusten ja muiden hallinnollisten toimenpiteiden määräämistä koskevien valtuuksien käytöstä. Artikla ei edellyttäisi kansalliseen lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 41 § sisältää jo nykyisin artiklan säännöksiä vastaavat seikat, jotka on otettava huomioon seuraamusmaksua määrättäessä.

Asetuksen 26 artiklassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus varmistaa, että toimivaltaiset viranomaiset julkaisevat verkkosivuillaan kaikki 4 ja 15 artiklan rikkomisista määrättäviä hallinnollisia seuraamuksia ja muita toimenpiteitä koskevat päätöksensä. Kyseinen säännös ei edellyttäisi muutoksia kansalliseen sääntelyyn, sillä Finanssivalvonnasta annetun lain 43 §:n säännökset hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistamisesta vastaavat jo nykyisin kyseisen artiklan säännöksiä.

Asetuksen 27 artikla sisältää säännökset muutoksenhakuoikeudesta. Säännös ei edellyttäisi kansallista täytäntöönpanoa, sillä Finanssivalvonnan päätöksistä voidaan jo nykyisin Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:n nojalla valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen.

1.3.3 EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetuksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet

EuVECA- ja EuSEF-asetukset pantiin Suomessa kansallisesti täytäntöön AIFM-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä vuonna 2014. EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetuksen vuoksi ei sinänsä ole tarvetta merkittävästi muuttaa voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä, sillä muutokset ovat lähtökohtaisesti suoraan sovellettavia.

EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetuksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 2 artiklan 2 kohdan c alakohdassa muutetaan toimivaltaisen viranomaisen määritelmää siten, että toimivaltainen viranomainen määritellään suoraan AIFM-direktiivin 3 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisen kautta. Aiemmin toimivaltainen viranomainen määriteltiin asetuksissa kansalliseksi viranomaiseksi, jonka kotijäsenvaltio nimeää lailla tai asetuksella ottamaan tehtäväkseen asetuksen soveltamisalaan kuuluvien yhteissijoitusyritysten hoitajien rekisteröinnin. Määritelmän johdosta Finanssivalvonnasta annetun lain 50 f §:n 2 ja 3 momentissa on säädetty Finanssivalvonnan toimimisesta EuVECA- ja EuSEF-asetuksissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Koska Finanssivalvonta on määritelty myös AIFM-direktiivissä tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa, ei määritelmämuutos tältä osin aiheuta muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön.

Kansallista lainsäädäntöä olisi muutettava muutosasetuksen 1 artiklan 8 kohdan ja 2 artiklan 7 kohdan johdosta. Kyseisissä kohdissa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus varmistaa muutoksenhakuoikeus kansalliselta oikeus-, hallinto- tai muulta viranomaiselta, jos EuVECA- tai EuSEF-rahaston taikka niiden hoitajan rekisteröinti evätään tai jos rekisteröintipäätöstä ei ole annettu asetuksessa säädettyssä määräajassa. Finanssivalvonnasta annetussa laissa ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään jo kattavasti muutoksenhakumahdollisuudesta Finanssivalvonnan tekemään päätökseen. Hallintolainkäyttölain mukaiset oikeussuojakeinot ovat kuitenkin ensisijaisesti käytettävissä silloin, kun viranomainen on tehnyt asiasta hallintopäätöksen. Jos viranomainen laiminlyö hallintopäätöksen tekemisen tai hallintopäätöksen tekeminen viivästyy, asianosaisella ei ole yleensä mahdollisuutta saattaa tällaista asiaa tuomioistuimen käsiteltäväksi ilman asiaa koskevaa erityislain säännöstä. Erityissäännöksen nojalla tosin myös viranomaisen toimimattomuus voi saada aikaan valituskelpoisen päätöksen. Esimerkiksi vaihtoehtorahastojen hoitajan tai rahastoyhtiön toimilupahakemus on ratkaistava laissa säädettyssä määräajassa siitä, kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Jos tällaiseen hakemukseen ei ole annettu päätöstä määräajassa, hakemuksen tekijä voi tehdä valituksen ja valituksen katsotaan kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen (vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 4 luvun 2 §:n 5 momentti ja sijoitusrahastolain 5 b §:n 2 momentti). Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa olisi siten tarpeen säätää EuVECA- ja EuSEF-asetusten edellyttämästä muutoksenhakumahdollisuudesta rekisteröinnin osalta vielä erikseen.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Tavoitteet

Ehdotetuilla lakimuutoksilla saatettaisiin voimaan rahamarkkinarahastoasetuksen, SFTR-asetuksen sekä EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetuksen edellyttämät kansalliset säännökset asetusten noudattamisen valvonnasta, rikkomisen johdosta määrättävistä hallinnollisista seuraamuksista sekä muutoksenhausta. Ehdotettujen säännösten tavoitteena on täyttää asetuksissa jäsenvaltioille suoraan kohdistetut sääntelyvelvoitteet.

2.2 Sijoitusrahastolaki

Sijoitusrahastolain 1 §:ssä säädetään lain soveltamisalasta ja suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 5 momentti*, joka sisältäisi selventävän viittaussäännöksen rahamarkkinarahastoasetukseen, jossa on lain säännöksiä täydentäviä tai niistä poikkeavia säännöksiä rahamarkkinarahastoista ja niiden hoitajista. Rahamarkkinarahastoja koskevien uusien säännösten soveltaminen on pakollista sijoitusrahastoille, joiden tavoitteena on tarjota rahamarkkinakorkoja vastaavaa tuottoa tai säilyttää sijoituksen arvo ja jotka pyrkivät saavuttamaan nämä tavoitteet sijoittamalla lyhytaikaisiin varoihin. Rahamarkkinarahastoasetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan sijoitusrahastomuotoisen rahamarkkinarahaston sekä sen hoitajan on aina noudatettava sijoitusrahastodirektiivin vaatimuksia, jollei asetuksessa toisin säädetä. Näin ollen myös sijoitusrahastodirektiivin nojalla annetut tämän lain säännökset tulisivat lähtökohtaisesti sovellettavaksi sijoitusrahastomuotoiseen rahamarkkinarahastoon. Rahamarkkinarahastoasetuksen tultua sovellettavaksi sijoitusrahastomuotoisiin rahamarkkinarahastoihin sovellettaisiin tämän lain ohella asetuksen säännöksiä muun muassa rahamarkkinarahaston toimilupavaatimuksista. Rahamarkkinarahastoasetus sisältää myös lain säännöksiä korvaavia säännöksiä muun muassa rahamarkkinarahaston sijoituspolitiikasta ja arvostamisesta. Rahamarkkinarahastoasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa todetaan lisäksi, ettei yhteissijoitusyrityksenä toimiluvan saaneisiin rahamarkkinarahastoihin sovelleta yhteissijoitusyrityksen sijoituspolitiikkaa koskevia velvoitteita, jotka vahvistetaan sijoitusrahastodirektiivin 49—50 a artiklassa, 51 artiklan 2 kohdassa ja 52—57 artiklassa, jollei asetuksessa nimenomaisesti toisin säädetä. Kyseiset sijoitusrahastodirektiivin artikkelit on pantu kansallisesti täytäntöön lain 11 luvussa. Koska rahamarkkinarahastoasetus on jäsenvaltioissa sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta, ei sijoitusrahastodirektiivin säännöksiä vastaavia kansallisia säännöksiä sijoitusrahaston varojen sijoittamisesta sovellettaisi sijoitusrahastoon, jolle on myönnetty rahamarkkinarahaston toimilupa.

AIFM-direktiiviin ei sisälly sijoitusrahastodirektiivin kaltaisia säännöksiä vaihtoehtorahaston varojen sijoittamisesta, sillä AIFM-direktiivissä tuotesääntely on jätetty pääosin jäsenvaltioiden päätäntävällän alaisuuteen. Myös sijoitusrahastolaissa tarkoitetun erikoissijoitusrahaston on vaihtoehtorahastona mahdollista toimia rahamarkkinarahastoasetuksessa tarkoitettuna rahamarkkinarahastona. Vaikka erikoissijoitusrahasto on yksi vaihtoehtorahaston oikeudellisista muodoista, suurta osaa sijoitusrahastoa koskevista säännöksistä lähtökohtaisesti sovelletaan myös erikoissijoitusrahastoon. Rahamarkkinarahastoasetuksen johdosta ei kuitenkaan ole tarpeen säätää nimenomaista poikkeusta 12 luvun mukaisiin yleisiin lähtökohtiin erikoissijoitusrahaston varojen sijoittamisesta, sillä erikoissijoitusrahaston on jo suoraan lain nojalla mahdollista poiketa 11 luvun mukaisista, sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitetun sijoitusrahaston varojen sijoittamista koskevista säännöksistä. Mahdollisessa ristiriitatilanteessa erikoissijoitusrahaston olisi sovellettava kansallisten säännösten sijaan rahamarkkinarahastoasetuksen säännöksiä voidakseen toimia rahamarkkinarahastona.

Sijoitusrahastolain 2 a §:ään lisättäisiin *uusi 8 momentti*, jossa määriteltäisiin SFTR-asetus myöhempien viittaustarpeiden johdosta.

Sijoitusrahastolain 92 §:ssä säädetään rahastoyhtiön velvollisuudesta julkistaa jokaisesta hallinnoimastaan sijoitusrahastosta rahastoesite ja rahastoesitettä koskevista sisältövaatimuksista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 6 momentti*. Ehdotetussa uudessa momentissa viitattaisiin SFTR-asetuksen 14 artiklaan, joka täydentää lain säännöksiä rahastoesitteen sisältövaatimuksista arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja kokonaistuoton vaihtoehtosopimusten määrittelyn osalta.

Sijoitusrahastolain 94 §:ssä säädetään rahastoyhtiön velvollisuudesta julkistaa jokaisesta hallinnoimastaan sijoitusrahastosta puolivuotiskatsaus ja puolivuotiskatsausta koskevista sisältövaatimuksista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 3 momentti*. Ehdotetussa uudessa momentissa viitattaisiin SFTR-asetuksen 13 artiklaan, jossa säädetään lain säännöksiä tarkemmin arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen antamisesta sijoitusrahaston puolivuotiskatsauksessa.

Sijoitusrahastolain 96 §:ään sijoitusrahaston vuosikertomusta koskevista sisältövaatimuksista ehdotetaan myös lisättäväksi *uusi 5 momentti*, joka sisältäisi luonteeltaan informatiivisen viitauksen lain säännöksiä täydentävään SFTR-asetuksen 13 artiklaan.

Sijoitusrahastolain 144 b §:ään seuraamusmaksusta ehdotetaan lisättäväksi *uusi 4 momentti*. Uuden momentin mukaan Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrättäisiin seuraamusmaksu, olisivat myös SFTR-asetuksen 13 ja 14 artiklan säännökset arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen ilmoittamisesta. Ehdotus perustuu SFTR-asetuksen 28 artiklaan, joka velvoittaa jäsenvaltiot soveltamaan sijoitusrahastodirektiivin mukaisesti vahvistettuja seuraamuksia ja muita toimenpiteitä myös asetuksen 13 ja 14 artiklan rikkomisiin. Koska SFTR-asetuksen 13 ja 14 artiklassa säädetään sijoitusrahaston puolivuotiskatsauksen, vuosikertomuksen ja rahastoesitteen sisältöä koskevista vaatimuksista, rinnastuisi kyseisten säännösten rikkominen 2 momentin 13 kohdassa lueteltujen markkinointia ja sijoittajille annettavia tietoja koskevien säännösten rikkomisiin. Sen seurauksena oikeana hallinnollisen seuraamuksen lajina kyseisten säännösten rikkomisesta olisi pidettävä seuraamusmaksua. Seuraamusmaksun enimmäismäärästä säädettäisiin Finanssivalvonnasta annetun lain 41 a §:n muutetussa 3 momentissa.

2.3 Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 1 luvun 6 §:ssä säädetään lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Pykälän *5 ja 6 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi lyhytnimet EuVECA- ja EuSEF-asetuksille myöhempien viittaustarpeiden johdosta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 8 momentti*, joka sisältäisi selventävän viittaussäännöksen rahamarkkinarahastoasetukseen, jossa on lain säännöksiä täydentäviä tai niistä poikkeavia säännöksiä rahamarkkinarahastoista ja niiden hoitajista. Laissa on jo aiemmin tehty vastaavanlaisia viittauksia EuVECA-, EuSEF- ja ELTIF-asetuksiin. Rahamarkkinarahastoja koskevien uusien säännösten soveltaminen on pakollista vaihtoehtorahastoille, joiden tavoitteena on tarjota rahamarkkinakorkoja vastaavaa tuottoa tai säilyttää sijoituksen arvo ja jotka pyrkivät saavuttamaan nämä tavoitteet sijoittamalla lyhytaikaisiin varoihin. Rahamarkkinarahastoasetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan vaihtoehtorahastomuotoisen rahamarkkinarahaston sekä sen hoitajan on aina noudatettava AIFM-direktiivin vaatimuksia, jollei asetuksessa toisin säädetä. Näin ollen myös AIFM-direktiivin nojalla annetut tämän lain säännökset tulisivat lähtökohtaisesti sovellettavaksi vaihtoehtorahastomuotoiseen rahamarkkinarahastoon ja sen hoitajaan.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 2 luvun 5 §:n *1 momentin 13 kohtaa* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdan jälkeen tuleva välimerkki muutettaisiin uuden luetelmakohdan lisäämiseksi. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 14 kohta*, jossa määriteltäisiin SFTR-asetus myöhempien viittaustarpeiden johdosta.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 5 luvun 2 §:n *5 kohtaa* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdan jälkeen tuleva välimerkki muutettaisiin uuden luetelmakohdan lisäämiseksi. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 6 kohta*, jolla korjattaisiin pykälään lain 739/2016 säätämisen yhteydessä muodostunut virheellinen muotoilu. Säännöksen alkuperäisen sanamuodon

mukaan Finanssivalvonnan ylläpitämään julkiseen rekisteriin merkitään 3 ja 4 kohdan nojalla sekä eurooppalaisten riskipääomarahastojen hoitajat että eurooppalaisten yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen hoitajat. Luetteloon oli lailla 739/2016 tarkoitus lisätä eurooppalaisten pitkäaikaisinvestointirahastojen hoitajat ELTIF-asetuksen täytäntöönpanon johdosta (HE 46/2016 vp, s. 133), mutta lakimuutoksen seurauksena maininta eurooppalaisten yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen hoitajista putosi kuitenkin virheellisesti pois. Kyseisten rahastojen hoitajat palautettaisiin Finanssivalvonnan rekisteriin pykälään lisättävällä uudella 6 kohdalla. Lisäyksellä on tarkoitus myös varmistaa se, ettei eurooppalaisten yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen hoitajien osalta synny epäselvyyttä Finanssivalvonnan valvontavaltuuksien laajuudesta Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 24 kohdan perusteella.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 11 lukuun ehdotetaan lisättäväksi *uusi 6 §* arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskevien tietojen esittämisestä. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen luvun säännöksiä täydentävään SFTR-asetuksen 13 artiklaan. SFTR-asetuksen 13 artiklan mukaan vaihtoehtorahastojen hoitajien on annettava sijoittajille AIFM-direktiivin 22 artiklassa tarkoitettussa vuosikertomuksessa tiedot siitä, miten ne käyttävät arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia.

Vastaavasti vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 12 lukuun ehdotetaan lisättäväksi *uusi 12 §* arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskevasta tiedonantovelvollisuudesta, jossa viitattaisiin SFTR-asetuksen 14 artiklaan. Artikla sisältää täydentäviä säännöksiä 4 §:n mukaisesti sijoittajille saatavilla pidettävistä tiedoista arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja kokonaistuoton vaihtosopimusten määrittelyn osalta.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä säädetään niistä vaihtoehtorahastojen hoitajia koskevista säännöksistä, joiden rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 6 momentti*, jonka mukaan Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätäisiin vaihtoehtorahastojen hoitajille seuraamusmaksu, olisivat myös SFTR-asetuksen 13 ja 14 artiklan säännökset arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen ilmoittamisesta. Ehdotus perustuu SFTR-asetuksen 28 artiklaan, joka velvoittaa jäsenvaltiot soveltamaan AIFM-direktiivin mukaisesti vahvistettuja seuraamuksia ja muita toimenpiteitä myös asetuksen 13 ja 14 artiklan rikkomisiin. AIFM-direktiivi ei itsessään sisällä yksityiskohtaisia säännöksiä hallinnollisten seuraamusten tasosta, vaan direktiivin 48 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että direktiivin nojalla annettujen säännösten noudattamisesta vastuussa oleville voidaan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti määrätä aiheellisia hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia, jos säännöksiä rikotaan. Toimenpiteiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. AIFM-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä (HE 94/2013 vp) direktiivin 48 artiklan vaatimukset pantiin kansallisesti täytäntöön tämän luvun 1—3 §:ssä sekä Finanssivalvonnasta annetussa laissa. Yleisenä lähtökohtana on, että EU-asetuksen rikkomisesta määrättävien seuraamusten on oltava sekä aineellisilta että menettelyllisiltä edellytyksiltään samankaltaisia kuin seuraamukset vastaavan kansallisen oikeuden rikkomisesta. Koska SFTR-asetuksen 13 ja 14 artiklassa säädetään vaihtoehtorahaston tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa annettavia tietoja koskevista vaatimuksista sekä tiedonantovelvollisuudesta sijoittajalle ennen kyseiseen rahastoon sijoittamista, on oikeana hallinnollisen seuraamuksen lajina kyseisten säännösten rikkomisesta pidettävä seuraamusmaksua tämän pykälän 1 momentin 7 ja 8 kohdan nojalla.

Vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 lukuun ehdotetaan lisättäväksi *uusi 4 a §* muutoksenhausta eräiden EU-asetusten johdosta. Pykälän *1 momentti* sisältäisi luonteeltaan infor-

matiivisen säännöksen siitä, että muutoksenhausta Finanssivalvonnan EuVECA- ja EuSEF-asetusten nojalla antamiin päätöksiin säädetään hallintolainkäyttölaissa ja Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeudesta hakea muutosta valittamalla tilanteessa, jossa Finanssivalvonta ei ole tehnyt EuVECA-asetuksessa tarkoitettua vaatimukset täyttävän riskipääomarahaston tai sen hoitajan taikka EuSEF-asetuksessa tarkoitettua vaatimukset täyttävän yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneen rahaston tai sen hoitajan rekisteröintipäätöstä viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun kyseinen hoitaja on toimittanut kaikki vaadittavat tiedot. Ehdotus perustuu EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetuksen 1 artiklan 8 kohtaan ja 2 artiklan 7 kohtaan, joissa edellytetään jäsenvaltioiden varmistavan muutoksenhakumahdollisuuden myös silloin, kun rekisteröintipäätöstä ei tehty asetuksessa säädetyssä määräajassa. Ehdotetun momentin nojalla hakijan valituksen katsottaisiin tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:n mukaan Finanssivalvonnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Koska hallintolainkäyttölain mukaisten oikeussuojakeinojen käyttämisen edellytyksenä on lähtökohtaisesti viranomaisen asiassa tekemä hallintopäätös, muutoksenhakumahdollisuus viranomaisen laiminlyönnin tai viivästyksen johdosta edellyttää tätä koskevaa erityissäännöstä. Ehdotettu säännös olisi yhdenmukainen monien rahoitusmarkkinatoimijoiden toimilupahakemusten käsittelyssä sovellettavien muutoksenhakumahdollisuuksien kanssa (esimerkiksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 4 luvun 2 §:n 5 momentti ja sijoitusrahastolain 5 b §:n 2 momentti). Koska EuVECA- ja EuSEF-asetusten säännökset on pantu kansallisesti täytäntöön vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa, ehdotetaan myös kyseisiin asetuksiin liittyvästä erityisestä muutoksenhakumahdollisuudesta säädettäväksi samassa laissa.

2.4 Laki Finanssivalvonnasta

Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 33 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdan jälkeen tuleva välimerkki muutettaisiin uuden luetelmakohdan lisäämiseksi. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 34 kohta. Kohdan nojalla muiksi finanssimarkkinoilla toimiviksi määriteltäisiin myös muut henkilöt kuin 4 §:n mukaiset valvottavat, jotka ovat velvollisia noudattamaan SFTR-asetusta. Ehdotetun uuden määrittelyn tarkoituksena on turvata se, että Finanssivalvonta voisi kohdistaa asetuksen edellyttämiä valvonta- ja tutkintatoimenpiteitä sekä hallinnollisia seuraamuksia kaikkiin asetuksessa tarkoitettuihin vastapuoliin. SFTR-asetuksen mukaiset suomalaiset finanssialalla toimivat vastapuolet ovat jo käytännössä Finanssivalvonnan valvottavia lain 4 §:n nojalla. Sen sijaan finanssialan ulkopuoliset vastapuolet eivät lähtökohtaisesti ole voimassa olevan lainsäädännön nojalla Finanssivalvonnan valvonnan alaisia, elleivät ne ole 5 §:n perusteella muita finanssimarkkinoilla toimivia.

Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:ään johdon toiminnan rajoittamisesta ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 momentti, jossa säädettäisiin johtotehtävissä toimivan henkilön toiminnan rajoittamisesta SFTR-asetuksen 22 artiklan 4 kohdan d alakohdan nojalla. Asetuksessa edellytetään jäsenvaltioiden antavan toimivaltaisille viranomaisille valtuudet määrätä asetuksen rikkomisten johdosta väliaikainen kiello, jolla kielletään johtotehtävissä toimivaa henkilöä tai muuta rikkomisesta vastuussa olevana pidettyä luonnollista henkilöä toimimasta johtotehtävissä. Määräaikaisen kiellon enimmäispituudeksi määriteltäisiin yhdenmukaisesti muun vastaavan sääntelyn kanssa viisi vuotta.

Finanssivalvonta voisi määrätä SFTR-asetuksen ja rahamarkkinarahastoasetuksen tiettyjen säännösten rikkomisesta seuraamusmaksun. Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 2 momentin 5 ja 6 kohtaan tehtäisiin ainoastaan luettelon kielitekniset muutokset momenttiin lisättävän uuden 7 ja 8 kohdan johdosta. Uusi seuraamusmaksun piiriin tuleva ryhmä olisi uuden 7 kohdan mukaan henkilö, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo SFTR-asetuksen 4

artiklan säännöksiä arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ilmoitusvelvollisuudesta ja tietojen turvaamisesta tai 15 artiklan säännöksiä vakuusjärjestelyn nojalla vastaanotettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäyttöä koskevista edellytyksistä. Ehdotus perustuu SFTR-asetuksen 22 artiklan 1 kohtaan.

Saman momentin *uudessa 8 kohdassa* lueteltaisiin ne rahamarkkinarahastoasetuksen säännökset, joiden rikkomisesta voitaisiin määrätä 41 §:n mukainen seuraamusmaksu. Asetuksen 40 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja muista toimenpiteistä. Seuraamusmaksusäännöksen soveltamisalaan määriteltäisiin kuulumaan sellaiset rahamarkkinarahastoasetuksen keskeisimmät säännökset, joiden rikkominen on omiaan vaarantamaan rahamarkkinarahastojen vakaan ja luotettavan toiminnan tai joita rikkomalla toimija voi saavuttaa merkittävää sääntöjenvastaista hyötyä verrattuna sääntöjä noudattaviin toimijoihin. Monet seuraamusmaksun piiriin kuuluvat säännökset muistuttaisivat myös luonteeltaan sellaisia säännöksiä, joita koskevista rikkomuksista määrätään jo sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain nojalla seuraamusmaksu. Ehdotetun uuden kohdan nojalla Finanssivalvonta voisi määrätä seuraamusmaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo rahamarkkinarahastoasetuksen säännöksiä rahamarkkinarahaston toimilupavaatimuksesta (4 artiklan 1 kohta) tai toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty hakijan antamien väärrien tai harhaanjohtavien tietojen perusteella (4 artiklan 5 kohta tai 5 artiklan 2 kohta). Lisäksi seuraamusmaksun piiriin kuuluisivat säännökset nimityksen ”rahamarkkinarahasto” käytöstä (6 artikla), rahamarkkinarahaston omaisuuserien koostumusta koskevista vaatimuksista (9—16 artikla), sijoitussalkkua koskevista vaatimuksista (17, 18, 24 tai 25 artikla), sisäisen luottolaadun arviointia koskevista vaatimuksista (19—21 tai 23 artikla), rahamarkkinarahastojen luottoluokituksesta (26 artikla), selonottovelvollisuudesta (27 artikla), stressitesteistä (28 artikla) ja arvostamista koskevista vaatimuksista (29—34 artikla) sekä säännökset avoimuusvaatimuksista (36 artikla).

Finanssivalvonnasta annetun lain 41 a §:n 3 *momentti* ehdotetaan muutettavaksi. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus sijoitusrahastolain 144 b §:n uuteen 4 momenttiin, jossa säädetään seuraamusmaksun määräämisestä SFTR-asetuksen 13 ja 14 artiklan rikkomisten johdosta sijoitusrahastojen osalta. Ehdotus perustuu SFTR-asetuksen 28 artiklaan, joka velvoittaa jäsenvaltiot soveltamaan sijoitusrahastodirektiivin mukaisesti vahvistettuja seuraamuksia ja muita toimenpiteitä myös asetuksen 13 ja 14 artiklan rikkomisiin. Sijoitusrahastodirektiivin 99 artiklan 6 kohdan e—g kohdan säännökset hallinnollisen seuraamusmaksun enimmäismääristä pantu kansallisesti täytäntöön tässä ja 5 momentissa. Näitä seuraamusmaksun enimmäismääriä olisi jatkossa sovellettava siten myös SFTR-asetuksen 13 ja 14 artiklan rikkomisiin sijoitusrahastojen osalta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 41 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 12 momentti*, jossa säädettäisiin seuraamusmaksun enimmäismääristä 40 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettujen SFTR-asetuksen säännösten rikkomisten johdosta. Uuden momentin johdosta pykälän nykyinen 12 ja 13 momentti siirtyisi 13 ja 14 momentiksi. Asetuksen 22 artiklan 4 kohdan e—g alakohdassa määritellään asetuksen säännösten rikkomisten johdosta määrättävien hallinnollisten taloudellisten enimmäisseuraamusten määrät. Kansallisesti ei ehdoteta säädettävän asetusta korkeammista seuraamusmaksun enimmäismääristä. Seuraamusmaksun enimmäismäärä voitaisiin kuitenkin 22 artiklan 4 kohdan e alakohdan edellyttämällä tavalla ylittää niissä tilanteissa, joissa rikkomisella saadut määriteltävissä olevat voitot tai vältetyt tappiot olisivat kyseisiä enimmäismääriä suurempia. Näissä tilanteissa seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi olla kolme kertaa niin suuri kuin rikkomisella saatu hyöty.

Finanssivalvonnasta annetun lain 50 f §:ään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 5 momentti*, jossa säädettäisiin Finanssivalvonnan toimimisesta rahamarkkinarahastoasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Säännös perustuu rahamarkkinarahastoasetuksen 2 artiklan 17 kohdan mukaiseen rahamarkkinarahaston toimivaltaisen viranomaisen määritelmään, 38 artiklaan toimivaltaisten viranomaisten suorittamasta valvonnasta sekä siihen, että Finanssivalvonta on jo nykyään nimetty sijoitusrahastodirektiivissä ja AIFM-direktiivissä tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa.

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi *uusi 50 p §*, jossa säädettäisiin Finanssivalvonnan toimimisesta SFTR-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Säännös perustuu SFTR-asetuksen 16 artiklaan ja siihen, että Finanssivalvonta on jo nykyään nimetty kyseisen artiklan 1 kohdassa luetelluissa EU-säädöksissä tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

SFTR-asetus

SFTR-asetuksen voimaantulo on porrastettu ja se on ollut osaksi jo voimassa tammikuusta 2016 alkaen. Viimeiset asetuksen säännökset tulevat voimaan 21 kuukautta sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt delegoidun säädöksen koskien asetuksen 4 artiklan 9 kohta. Vakuuksien uudelleenkäyttöä koskeva sääntely on tullut jo voimaan heinäkuussa 2016 sekä säännökset sijoitusrahastojen ja vaihtoehtorahastojen tiedonantovelvollisuuksista sijoittajia kohtaan ovat tulleet voimaan tammikuussa 2017. Koska sääntelyä on tullut noudattaa kummassakin tapauksessa yli vuoden ajan, ei näiltä osin asetuksen sääntelyllä tulisi olla vaikutuksia muuten kuin siten, että Finanssivalvonta saa sanktioiden määräämisoikeuden kyseessä olevan sääntelyn rikkomisesta.

Suurimmat vaikutukset SFTR-asetuksen voimaantulosta tulee aiheutumaan arvopaperikauppaa käyville toimijoille. Arvopapereilla kauppaa käyville toimijoille tulee aiheutumaan hallinnollisia kustannuksia ja järjestelmäkustannuksia, kun ne joutuvat raportoimaan arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskevat tiedot kauppatietorekistereille. Osa arvopaperikauppaa käyvistä toimijoista on jo Finanssivalvonnan valvonnan piirissä olevia toimijoita, kun taas osa tulisi ehdotettujen säännösten myötä Finanssivalvonnan valvonnan piiriin. Käytännössä raportointivelvollisuuden ulkopuolelle jäävät kuitenkin sellaiset finanssialan ulkopuoliset toimijat, jotka ovat kooltaan pieniä tai keskisuuria yrityksiä, sillä tällöin molempien tietojen ilmoittamisesta vastaa finanssialalla toimiva vastapuoli. SFTR-asetuksessa on sääntelyä myös kauppatietorekistereille, mutta säännöksillä ei ole suoranaista vaikutusta Suomessa, koska Suomessa ei tällä hetkellä sijaitse kauppatietorekistereitä.

Rahamarkkinarahastoasetus

EU:n rahamarkkinarahastoasetus koskee rahamarkkinarahastoja. Suomessa vuoden 2017 lopussa oli kymmenen rahamarkkinarahastoa, joista kaikki olivat sijoitusrahastumuotoisia rahastoja. Näiden rahastojen pääoma oli noin 3,5 miljardia euroa. Ehdotetuilla säännöksillä luotaisiin toimilupavaatimus rahamarkkinarahastoille.

Rahamarkkinarahastoasetuksessa määritellään tarkkaan esimerkiksi, millaisiin kohteisiin rahamarkkinarahasto saa sijoittaa, miten se voi hajauttaa sijoituksiaan, millä tavoin sijoitukset ja rahamarkkinarahasto pitää arvostaa sekä miten rahamarkkinarahaston tulee sisäisesti valvoa toimiaan. Lisäksi rahamarkkinarahastojen riskienhallinnan osalta rahastojen hoitajille asetetaan

muun muassa yksittäisiin sijoittajiin liittyviä selonottovelvollisuuksia. Osa näistä vaatimuksista rahamarkkinarahasto joutuu jo nyt käytännössä toteuttamaan. Kuitenkin osa vaatimuksista voi olla uusia tai sijoittamisen osalta rajoittavampia, mistä rahamarkkinarahastolle voi aiheutua kustannuksia.

EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetus

Suomessa toimii tällä hetkellä kaksi rekisteröitynyttä EuVECA-rahaston hoitajaa ja yksi rekisteröitynyt EuSEF-rahaston hoitaja. Yhteensä EuVECA-rahastoja on kolme ja EuSEF-rahastoja kaksi.

EuVECA- ja EuSEF -asetusten muutokset ovat tulleet jo noudatettaviksi maaliskuussa 2018. Asetuksissa kevennetään EuVECA- ja EuSEF-rahastoihin kohdistuvia vaatimuksia. Esimerkiksi vaatimuksia sijoituskohteiden suhteen väljennetään ja myös toimiluvalliset vaihtoehtorahastojen hoitajat voivat jatkossa ryhtyä hoitamaan EuVECA- ja EuSEF-rahastoja. Asetuksen mukainen sääntely ei ole pakottavaa, mutta hakeutumalla asetusten piiriin vaihtoehtorahastojen hoitajat saavat oikeuden markkinoida hallinnoimaansa rahastoa Euroopassa rajan yli kevyemmin vaatimuksin kuin AIFM-direktiivin nojalla. Tällä hetkellä EuVECA- ja EuSEF-rahaston hoitajiksi ovat voineet hakeutua vain rekisteröitymisvelvolliset vaihtoehtorahastojen hoitajat. Muutosten pitkälti keventäessä EuVECA- ja EuSEF-toimijoiden kehikkoa ja parantaessa niiden oikeusturvaa toimijoille ei pitäisi aiheutua merkittäviä kustannusvaikutuksia.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetuilla muutoksilla on vaikutuksia Finanssivalvonnan työmäärään ja tietojärjestelmiin.

SFTR-asetuksen noudattamisen valvonta lisää Finanssivalvonnan tehtäviä nykyisestä, koska valvonnan kohteena ovat aiempaa laajemmin arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja vaakuusjärjestelyjen nojalla vastaanotettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäyttö. Asetuksessa tarkoitetut raportointi- ja tiedonantovelvollisuudet tulevat koskemaan laajaa joukkoa toimijoita. Asetuksen noudattamisen valvonta asettaa haasteita valvontaviranomaisen toiminnalle, koska sääntely kohdistuu näin ollen myös muihin kuin jo nykyään finanssimarkkinoilla säänneltyihin varsinaisiin Finanssivalvonnan valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin. Asetuksen noudattamisen valvonta ja sen viranomaisiin kohdistuvien velvollisuuksien soveltaminen tulee mahdollisesti edellyttämään Finanssivalvonnalta henkilöstön ja tietojärjestelmien lisäresurssointia.

Myös rahamarkkinarahastoasetuksen noudattamisen valvonta lisää Finanssivalvonnan tehtäviä, sillä Finanssivalvonnan on jatkossa myönnettävä asetuksen johdosta lupa toimia rahamarkkinarahastona ja seurattava Suomeen sijoittautuneita tai Suomessa markkinoitavia rahastoja muun muassa rahamarkkinarahasto-nimityksen käytön osalta. Toimilupamenettely koskee myös jo nykyisin olemassa olevia sijoitusrahastoja ja vaihtoehtorahastoja, jotka sijoittavat lyhytaikaisiin varoihin ja joiden tavoitteena on tarjota rahamarkkinakorkojen mukaista tuottoa tai säilyttää sijoituksen arvo. Rahamarkkinarahastojen hoitajat ovat kuitenkin jo nykyisin Finanssivalvonnan valvottavia, ja uusien valvontatehtävien voidaan katsoa vastaavan hyvin pitkälle jo olemassa olevaa Finanssivalvonnan valvontatyötä.

EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosten valvonta tulee myös mahdollisesti lisäämään Finanssivalvonnan työmäärää, sillä asetusten piiriin voi jatkossa hakeutua yhä enemmän toimijoita.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmistelu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

Komission 4 päivänä syyskuuta 2013 julkaisemasta tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Varjopankkitoiminta – Finanssialan uusien riskien torjuminen” on annettu selvitys eduskunnalle (E 125/2013 vp) 9 päivänä lokakuuta 2013.

Rahamarkkinarahastoasetusta koskevasta komission ehdotuksesta on annettu eduskunnalle U-kirjelmä (U 70/2013 vp) 17 päivänä lokakuuta 2013.

SFTR-asetusta koskevasta komission ehdotuksesta on annettu eduskunnalle U-kirjelmä (U 17/2014 vp) 17 päivänä huhtikuuta 2014.

EuVECA- ja EuSEF-asetusten muuttamista koskevasta komission ehdotuksesta on annettu eduskunnalle U-kirjelmä (U 47/2016 vp) 1 päivänä syyskuuta 2016.

Esityksestä pyydettiin lausunnot [...]

[Esitysluonnos on tarkoitus lausuntokierroksen jälkeen sovittaa yhteen valtiovarainministeriössä valmistelun hallituksen esitysluonnoksen sijoitusrahastolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laiksi (VM111:00/2016) kanssa. Kyseisessä esityksessä ehdotetaan korvattavaksi voimassa oleva sijoitusrahastolaki uudella samannimisellä lailla sekä eräitä muita tämän esityksen kanssa päällekkäisiä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, joten esitysten yhdistämistä ennen niiden lopullista antamista voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.]

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019 tai mahdollisimman pian.

Rahamarkkinarahastoasetusta sovelletaan 21 päivästä heinäkuuta 2018, lukuun ottamatta 11 artiklan 4 kohtaa, 15 artiklan 7 kohtaa, 22 artiklaa ja 37 artiklan 4 kohtaa, joita sovelletaan 20 päivästä heinäkuuta 2017.

SFTR-asetus on tullut sovellettavaksi 12 päivänä tammikuuta 2016 lukuun ottamatta asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa ja 13—15 artiklaa. Asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa sovelletaan 33 artiklan 2 kohdan a alakohdan tarkemmin määrittelemällä tavalla 12—21 kuukauden kuluttua säännöksessä tarkoitettujen komission delegoitujen säädösten voimaantulopäivästä. Asetuksen 13 artiklaa sovelletaan 13 päivästä tammikuuta 2017, 14 artiklaa 13 päivästä heinäkuuta 2017 ja 15 artiklaa 13 päivästä heinäkuuta 2016. ESMA toimitti 31 päivänä maaliskuuta 2017 komissiolle luonnokset kyseisistä teknisistä sääntelystandardeista (”*Final Report, Technical standards under SFTR and certain amendments to EMIR*”, ESMA70-708036281-82). Komissio ei kuitenkaan ole niitä vielä hyväksynyt.

EuVECA- ja EuSEF-asetusten muutosasetus on tullut sovellettavaksi 1 päivänä maaliskuuta 2018.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 144 b §:n uudessa 4 momentissa, 2. lakiehdotuksen 22 luvun 2 §:n uudessa 5 momentissa ja 3. lakiehdotuksen 40 §:n 2 momentin uudessa 7 ja 8 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksusta. Finanssivalvonta voisi ehdotuksen mukaan

määrätä kyseisiä seuraamusmaksuja seuraamukseksi rahamarkkinarahastoasetuksessa tai SFTR-asetuksessa säädettyjen velvollisuuksien rikkomisesta tai laiminlyönnistä.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan tällaiset maksut ovat sanktioluonteisia hallinnollisia seuraamuksia, jotka eivät ole perustuslain 81 §:n mukaisia veroja tai maksuja. Valiokunta on asiallisesti rinnastanut sanktioluonteisen hallinnollisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/I, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I ja PeVL 32/2005 vp, s. 2/II). Koska sanktioluonteisten hallinnollisten seuraamusten määräämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä, niistä tulee säätää perustuslain 2 §:n 3 momentin nojalla lailla. Valiokunta on katsonut hallinnollisten seuraamusten määräämisessä olevan kysymys merkittävästä julkisen vallan käytöstä, minkä vuoksi maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisuuden oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista tulee säätää lailla (PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/I, PeVL 57/2010 vp, s. 2/II, PeVL 55/2005 vp, s. 2/I ja PeVL 32/2005 vp, s. 2—3). Valiokunta on myös katsonut, että perustuslain 8 §:ssä säädettyyn rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen sisältyvä täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, mutta tarkkuuden yleistä vaatimusta ei kuitenkaan voida tällaiseen sääntelyyn yhteydessä sivuuttaa (PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2/II, PeVL 57/2010 vp, s. 2/II ja PeVL 74/2002 vp, s. 5/I). Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (PeVL 28/2014 vp, PeVL 15/2014 vp).

Esityksessä on pyritty sovittamaan yhteen yhtäältä perustuslain vaatimukset seuraamusten täsmällisyydestä ja oikeasuhtaisuudesta sekä toisaalta asetuksen vaatimukset seuraamusten tehokkuudesta ja varoittavuudesta. Ehdotetut hallinnolliset seuraamukset mahdollistaisivat tehokkaan puuttumisen asetuksen vastaiseen menettelyyn, mikä osaltaan tehostaisi rahamarkkinarahastojen sekä arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskevan ilmoitusvelvollisuuden ja vakuusjärjestelyn nojalla vastaanotettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäytön julkista valvontaa. Rahamarkkinarahastoasetusta koskevista keskeisimmistä rikkomuksista tai laiminlyönneistä, joiden perusteella seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, säädettäisiin Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 2 momenttiin lisättävässä uudessa 8 kohdassa. Sääntelyn katsotaan tältä osin täyttävän perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaisen lailla säätämisen ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset. Kohdassa yksilöityjen säännösten katsotaan myös sisällöltään täyttävän täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset, sillä sanktioitavat teot ja laiminlyönnit on lueteltu laissa niiden yksilöimiseksi. SFTR-asetusta koskevista rikkomuksista ja laiminlyönneistä, joiden perusteella seuraamusmaksu voitaisiin määrätä, säädettäisiin puolestaan sijoitusrahastolain 144 b §:ään lisättävässä uudessa 4 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ään lisättävässä uudessa 5 momentissa ja Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 2 momenttiin lisättävässä uudessa 7 kohdassa. Myös tältä osin sääntelyn katsotaan täyttävän lailla säätämisen, oikeasuhtaisuuden, täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset.

Edellä esitetyn perusteiden ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lain säätämisympäristössä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sijoitusrahastolain (48/1999) 1 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 163/2014, uusi 5 momentti, 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1490/2011, 175/2016 ja 526/2016, uusi 8 momentti, 92 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 224/2004, 1490/2011 ja 175/2016, uusi 6 momentti, 94 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 224/2004, uusi 3 momentti, 96 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 224/2004 ja 175/2016, uusi 5 momentti, sekä 144 b §:ään, sellaisena kuin se on laissa 175/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Rahamarkkinarahastoista ja niiden hoitajista säädetään tämän lain ohella rahamarkkinarahastoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1131.

2 a §

Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksella tarkoitetaan tässä laissa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/2365 arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja uudelleenkäytön raportoinnista ja läpinäkyvyydestä sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta.

92 §

Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 14 artiklassa säädetään tarkemmin arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja kokonaistuoton vaihtosopimusten määrittämisestä rahastoesitteessä.

94 §

Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 13 artiklassa säädetään tarkemmin arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen antamisesta sijoitusrahaston puolivuotiskatsauksessa.

96 §

Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 13 artiklassa säädetään tarkemmin arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen antamisesta sijoitusrahaston vuosikertomuksessa.

144 b §

Edellä säädetyn lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään Finanssivalvonnasta annetun lain

41 a §:n 3 ja 5 momentin mukainen seuraamusmaksu, ovat arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 13 ja 14 artiklan säännökset arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen ilmoittamisesta sijoitusrahastojen osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 1 luvun 6 §:n 5 ja 6 momentti, 2 luvun 5 §:n 1 momentin 13 kohta, 5 luvun 2 §:n 5 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 229/2017 ja 5 luvun 2 §:n 5 kohta laissa 739/2016, ja *lisätään* 1 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 739/2016, uusi 8 momentti, 2 luvun 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 627/2014, 527/2016, 229/2017 ja 1078/2017, uusi 14 kohta, 5 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 739/2016, uusi 6 kohta, 11 lukuun uusi 6 §, 12 lukuun uusi 12 §, 22 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 627/2014, uusi 6 momentti sekä 22 lukuun uusi 4 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Eurooppalaisista riskipääomarahastoista säädetään eurooppalaisista riskipääomarahastoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 345/2013, jäljempänä *eurooppalaisista riskipääomarahastoista annettu aset*.

Eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista säädetään eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 346/2013, jäljempänä *eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annettu aset*.

Rahamarkkinarahastoista ja niiden hoitajista säädetään tämän lain ohella rahamarkkinarahastoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1131.

2 luku

Määritelmät

5 §

EU-säätelyyn liittyvät määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

13) *paketoitujen sijoitustuotteiden avaintietoasetuksella* vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja ja vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita (PRIIP-tuotteita) koskevista avaintietoasiakirjoista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1286/2014;

14) *arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksella* arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja uudelleenkäytön raportoinnista ja läpinäkyvyydestä sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/2365.

5 luku

Rekisteröinti

2 §

Finanssivalvonnan rekisteri

Finanssivalvonta ylläpitää julkista rekisteriä:

5) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitetuista eurooppalaisten pitkäaikaissijoitusrahastojen hoitajista, joiden mainitussa pykälässä tarkoitetun asetuksen mukainen kotipaikka on Suomessa;

6) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitetuista eurooppalaisten yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneiden rahastojen hoitajista, joiden mainitussa pykälässä tarkoitetun asetuksen mukainen kotipaikka on Suomessa.

11 luku

Avoimuutta koskevat vaatimukset

6 §

Arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskevien tietojen esittäminen

Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 13 artiklassa säädetään tarkemmin arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen antamisesta vaihtoehtorahaston toimintakertomuksessa.

12 luku

Osuuksien tarjoaminen

12 §

Arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia koskeva tiedonantovelvollisuus

Arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 14 artiklassa säädetään tarkemmin 4 §:n mukaisesti sijoittajille saatavilla pidettävistä tiedoista arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja kokonaistuoton vaihtosopimusten osalta.

22 luku

Seuraamukset, muutoksenhaku ja rikkomuksista ilmoittaminen

2 §

Seuraamusmaksu

Edellä säädetyn lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ovat arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 13 ja 14 artiklan säännökset arvopapereilla toteutettavia rahoitustoimia ja kokonaistuoton vaihtosopimuksia koskevien tietojen ilmoittamisesta vaihtoehtorahastojen osalta.

4 a §

Muutoksenhaku eräiden EU-asetusten johdosta

Muutoksenhausta Finanssivalvonnan eurooppalaisista riskipääomarahastoista annetun asetuksen ja eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista annetun asetuksen nojalla antamaan päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa ja Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä.

Jos eurooppalaisista riskipääomarahastoista annetun asetuksen 14 artiklassa tarkoitettua päätöstä hoitajan rekisteröinnistä tai 14 b artiklassa tarkoitettua päätöstä rahaston rekisteröinnistä taikka eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista annetun asetuksen 15 artiklassa tarkoitettua päätöstä hoitajan rekisteröinnistä tai 15 b artiklassa tarkoitettua päätöstä rahaston rekisteröinnistä ei ole annettu sen antamiselle säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Finanssivalvonnan on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Muilta osin valituksen tekemisestä ja käsittelystä säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 5 §:n 33 kohta, 40 §:n 2 momentin 5 ja 6 kohta ja 41 a §:n 3 ja 12 momentti, sellaisina kuin ne ovat 5 §:n 33 kohta ja 40 §:n 2 momentin 5 ja 6 kohta laissa 1071/2017 sekä 41 a §:n 3 ja 12 momentti laissa 241/2018, ja

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014, 198/2015, 520/2016, 737/2016, 855/2016, 1442/2016, 228/2017, 575/2017, 893/2017, 1071/2017 ja 241/2018, uusi 34 kohta, 28 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 352/2017, 1071/2017 ja 241/2018, uusi 8 momentti, 40 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1071/2017, uusi 7 ja 8 momentti, 41 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 241/2018, uusi 12 momentti, jolloin muutettu 12 momentti ja nykyinen 13 momentti siirtyvät 13 ja 14 momentiksi, 50 f §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 170/2014 ja 737/2016, uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 50 p § seuraavasti:

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

33) muuta henkilöä kuin 4 §:ssä tarkoitettua valvottavaa tai edellä 32 kohdassa tarkoitettua rekisteröitynyttä vertailuarvon hallinnoijaa, joka on velvollinen noudattamaan viitearvoasetusta;

34) muuta henkilöä kuin 4 §:ssä tarkoitettua valvottavaa, joka on velvollinen noudattamaan arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ja uudelleenkäytön raportoinnista ja läpinäkyvyydestä sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/2365, jäljempänä *arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetus*.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksessa tarkoitettua vastapuolen hallituksen jäsenenä, varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on rikkonut tai laiminlyönyt edellä mainitun asetuksen 4 tai 15 artiklan säännöksiä.

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo:

5) korttipohjaisista maksutapahtumista veloitettavista siirtohinnoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/751, jäljempänä *korttimaksujen siirtohinnoista koskeva asetus*, 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä 0,2 prosentin tapahtumakohtaisen siirtohinnojen enimmäismäärää, joka on asetettu pankkikorttitapahtumista veloitettaville siirtohinnoille tai 4 artiklassa säädettyä 0,3 prosentin tapahtumakohtaisen siirtohinnojen enimmäismäärää, joka on asetettu luottokorttitapahtumista veloitettaville siirtohinnoille;

6) viitearvoasetuksen 4—16 artiklan säännöksiä vertailuarvojen koskemattomuudesta ja luotettavuudesta, 21—26 artiklan säännöksiä kriittisistä, merkittävistä sekä muista kuin merkittävistä vertailuarvoista, 27 artiklan säännöksiä vertailuarvoselvityksestä, 28 artiklan säännöksiä vertailuarvon muutoksista ja lakkaamisesta, 29 artiklan säännöksiä vertailuarvon käytöstä sekä 34 artiklan säännöksiä hallinnoijan toimiluvasta ja rekisteröinnistä;

7) arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 4 artiklan säännöksiä arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien ilmoitusvelvollisuudesta ja tietojen turvaamisesta tai 15 artiklan säännöksiä vakuusjärjestelyn nojalla vastaanotettujen rahoitusvälineiden uudelleenkäytöstä; tai

8) rahamarkkinarahastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1131, jäljempänä *rahamarkkinarahastoasetus*, 4 artiklan 1 kohdan säännöksiä rahamarkkinarahaston perustamisen, hoitamisen ja markkinoimisen luvanvaraisuudesta, 4 artiklan 5 kohdan tai 5 artiklan 2 kohdan säännöksiä rahamarkkinarahaston toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty hakijan antamien väärin tai harhaanjohtavien tietojen perusteella, 6 artiklan säännöksiä nimityksen ”rahamarkkinarahasto” käytöstä, 9—16 artiklan säännöksiä omaisuuserien koostumusta koskevista vaatimuksista, 17, 18, 24 tai 25 artiklan säännöksiä sijoitussalkkua koskevista vaatimuksista, 19—21 tai 23 artiklan säännöksiä sisäisen luottolaadun arviointia koskevista vaatimuksista, 26 artiklan säännöksiä rahamarkkinarahastojen luottoluokituksesta, 27 artiklan säännöksiä rahamarkkinarahaston hoitajan selonottovelvollisuudesta, 28 artiklan säännöksiä stressitesteistä, 29—34 artiklan säännöksiä arvostamista koskevista vaatimuksista taikka 36 artiklan säännöksiä avoimuusvaatimuksista.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee sijoitusrahastolain 144 b §:n 2 tai 4 momentissa, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 6 tai 7 momentissa taikka kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 12 luvun 2 §:n 2 tai 3 momentissa mainittujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään viisi miljoonaa euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee 40 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetun säännöksen rikkomista, 4 artiklan rikkomisesta oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kymmenen prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdoista tai enintään viisi miljoonaa euroa, sen mukaan, kumpi on suurempi, ja 15 artiklan rikkomisesta enintään joko kymmenen prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdoista tai enintään 15 miljoonaa euroa, sen mukaan, kumpi on suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään viisi miljoonaa euroa.

Edellä 7—12 momentissa säädetyn estämättä seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määriteltävissä.

50 f §

Toiminta vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista annetussa direktiivissä ja siihen liittyvissä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksissa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii rahamarkkinarahastoasetuksen 2 artiklan 17 kohdassa ja 38 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

50 p §

Toiminta arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii arvopapereilla toteutettavien rahoitustoimien raportointi- ja läpinäkyvyysasetuksen 16 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä päivänä kuuta 20

Pääministeri

Juha Sipilä

Valtiovarainministeri Petteri Orpo